

Delårsrapport 2022

Ludvika kommun

Dokumentnamn Delårsrapport 2022		Dokumenttyp Redovisning	Omfattning Alla nämnder och bolag samt revisorerna
Dokumentägare Kommundirektör	Dokumentansvarig Redovisningschef	Publicering Internt och externt	
Författningsstöd Kommunallagen (2017:725) och lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597)			
Beslutad	Bör revideras senast	Beslutsinstans Fullmäktige	Diarienummer KS 2022/161-00
Revideringar	Vad revideringen avsett		

Förord

Denna delårsrapport visar översiktligt hur det gick för vår kommun ekonomiskt och i verksamheterna under perioden januari–augusti i år. Det finns också prognoser som visar hur vi tror att det kommer gå till årets slut.

Under året har det blivit alltmer tydligt att hela samhället nu går in i en osäker och ekonomiskt tuff tid. Omvärldsläget kopplat till Rysslands invasion av Ukraina är oroande. Inflationen är rekordhög, räntan stiger och tillväxten mattas av. Allt detta påverkar vår kommun och våra möjligheter att ge en fortsatt god service till invånarna.

Ludvika är framtidens, tillväxtens och möjligheternas kommun är den vision som pekar ut vår långsiktiga färdriktning och värdegrunden *Lagandan* ligger till grund för vårt dagliga arbete. Barn och unga, arbete och näringsliv samt invånarnas livsmiljö är områden som prioriteras. Det finns också mål för hur våra verksamheter ska utvecklas, och vad vi ska satsa särskilt på, för att gynna invånarna och kommunen i stort.

Barnomsorg, skola, socialtjänst och äldreomsorg är det vi lägger mest pengar på och det är där de flesta av våra anställda jobbar. Kultur, fritidsgårdar, miljötillsyn, återvinning, räddningstjänst, vägar, näringslivsfrågor och uthyrning av bostäder är andra områden vi sysslar med – och det finns många fler.

Stort tack till alla er som genom arbete och engagemang bidrar till att utveckla vår kommun.

Ludvika i oktober 2022

Leif Pettersson
Kommunstyrelsens ordförande (S)

Maria Skoglund
Kommundirektör

Innehåll

1	Det vi vill uppnå	5
1.1	Verksamhetsmål.....	6
1.2	Finansiella mål	8
1.3	Personalmål.....	9
2	Förvaltningsberättelse.....	10
2.1	Översikt över verksamhetens utveckling	11
2.2	Händelser av väsentlig betydelse.....	13
2.3	God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	14
2.4	Balanskravsresultat	19
3	Finansiella rapporter.....	20
3.1	Resultaträkning	20
3.2	Balansräkning.....	21
3.3	Noter	22
4	Nämndernas driftkostnader och investeringar.....	23
4.1	Driftkostnader.....	23
4.2	Investeringar.....	26
5	Bolagens resultat och investeringar.....	28
5.1	Resultat.....	28
5.2	Investeringar.....	29
6	Uppföljning av verksamhetsmålen indikatorer	30
7	Uppföljning av de finansiella målen.....	42
8	Uppföljning av personalmålen indikatorer	43

1 Det vi vill uppnå

Vi finns till för Ludvikabon och vill ge bra service i allt vi gör. Vi har mål som visar vad vi prioriterar och satsar särskilt på, för att utveckla och förbättra oss och kommunen i stort. Vi har även mål för ekonomin och personalen.

Vi finns till för Ludvikabon och vill ge bra service i alla våra verksamheter.

Vi har en vision, *Ludvika är framtidens, tillväxtens och möjligheternas kommun*, som

Vision

Ludvika är framtidens, tillväxtens och möjligheternas kommun

pekar ut vår långsiktiga färdriktning. Den säger vad vi ska sträva efter och vad som

ska präglade vårt arbete varje dag.

Vi har mål för hur våra verksamheter ska utvecklas, och vad vi satsar särskilt på, för att gynna invånarna och kommunen som helhet.

Verksamhetsmål

En av landets bästa skolkommuner
 En bra kommun att växa upp i
 En tillväxtkommun
 En bra kommun att leva i
 En hållbar kommun

Vi prioriterar barn och unga, arbete och näringsliv samt invånarnas livsmiljö.

Våra nämnder och bolag bidrar till att målen nås, med fokus på de områden där man har störst möjlighet att påverka.

Vi har också mål för ekonomin och personalen. De cirka 2 700 medarbetarna plus vikarierna är vår viktigaste resurs för att kunna ge hög kvalitet i vår service och nå

Finansiella mål

Oförändrad skattesats
 Tillräckliga ekonomiska överskott
 Tillräckligt stor del av investeringarna ska finansieras med egna medel

Personalmål

Ökad frisknärvaro
 Minskad sjukfrånvaro

verksamhetsmålen. Hos oss finns lärare, vårdbiträden, kockar, fastighetsskötare, renhållningsarbetare, barnskötare, IT-tekniker, undersköterskor och många andra yrkesgrupper. Personalmålen visar områden som vi vill förbättra för att vara en bra arbetsgivare.

De finansiella målen styr vilka pengar vi har att röra oss med till löpande verksamhet och investeringar.

Värdegrunden *Lagandan* är vår gemensamma plattform som allt arbete vilar på.

Värdegrundens
fyra principer

Relationer • Glädje • Lärande • Driv

Den stärker samarbetet och vi-känslan och bidrar till att vi tillsammans hittar vägar

framåt för att förbättra verksamheterna och nå våra mål.

1.1 Verksamhetsmål

Vi har fem mål. Det finns en kort beskrivning av vad vart och ett står för.

Det finns också konkreta resultatmätt (målindikatorer) som visar vad vi särskilt vill ska förbättras och uppnås, för att man ska kunna säga att målen är på väg att nås. Se även kapitel 6.

**En av
landets
bästa skol-
kommuner**

**En bra
kommun
att växa
upp i**

**En tillväxt-
kommun**

**En bra
kommun
att leva i**

**En hållbar
kommun**

En av landets bästa skolkommuner

Det här menar vi med målet

Vi prioriterar barn och unga.
För att kunna trivas och prestera behöver barn och unga känna sig trygga.
Vi satsar på skolan – från förskolan för de allra minsta till grundskolan och gymnasiet.
Utbildningen och kunskaperna ska förbättras, så att ungdomar efter avslutad skolgång står väl rustade för fortsatta studier eller jobb.

Det här jobbar vi särskilt för

- Elevernas studieresultat ska förbättras.
- Eleverna ska känna sig trygga i skolan.
- Utbildningen i förskolan ska stärkas.

En bra kommun att växa upp i

Det här menar vi med målet

Våra barn och unga ska växa upp i trygga miljöer, må bra, känna framtidstro och ha möjlighet till ett rikt fritidsliv.
Ungas drivkraft och vilja att påverka ska tas tillvara.
Skolungdomar ska kunna prova på arbetslivet och knyta kontakter för framtiden, vilket även är viktigt för vår långsiktiga kompetensförsörjning.

Det här jobbar vi särskilt för

- Ungdomar ska känna att de kan påverka kommunen.
- Ungdomar ska kunna sommarjobba i kommunkoncernen.
- Färre barn ska leva i familjer med ekonomiskt bistånd.

En tillväxtkommun

Det här menar vi med målet

Vår kommun ska fortsätta växa, utvecklas och bli mer attraktiv.

Tillväxten i sig skapar resurser, ökar attraktiviteten, ger ett ökat underlag för service, underlättar etableringar och ger nya möjligheter för framtiden.

Ludvika ska vara en bra kommun att driva företag i.

Det här jobbar vi särskilt för

- Befolkningen ska växa.
- Fler arbetstillfällen ska skapas.
- Företagarna ska vara nöjda med det lokala företagsklimatet.

En bra kommun att leva i

Det här menar vi med målet

I hela kommunen ska vi kunna bo bra, leva ett gott liv och ta del av kommunens service och insatser av god kvalitet.

Kultur, idrott, mötesplatser och ett rikt föreningsliv är viktigt både för befintliga invånare och för att attrahera nya.

Ett brett och varierat utbud av fritidsaktiviteter, arrangemang och evenemang bidrar till livskvalitet och stolthet för vår kommun.

Det här jobbar vi särskilt för

- Invånarna ska vara nöjda med att bo och leva i kommunen.
- Invånarna ska vara nöjda med utbudet av aktiviteter och evenemang.
- Äldre ska vara nöjda med sin äldreomsorg.

En hållbar kommun

Det här menar vi med målet

Alla behöver hjälpas åt för att de globala, nationella och lokala miljömålen ska nås.

Vi ska vara pådrivande när det gäller miljö, hållbarhet och hushållning med resurser.

Vi ska både minska vår egen direkta miljö- och klimatpåverkan och underlätta för invånare och företag att minska sin. Det ska vara lätt att göra rätt.

Det här jobbar vi särskilt för

- Mat- och restavfallet ska minska.
- Matsvinnet ska minska i våra serveringar.
- Våra fordon ska köras på fossilfria drivmedel.
- Energianvändningen i våra lokaler ska minska.

1.2 Finansiella mål

Vi har tre mål, som hänger ihop sinsemellan och som ska ses som en helhet. En kort beskrivning visar vad varje mål står för och vad det innebär för vår planering. Se även kapitel 7. Målen fastställdes i kommunens *riktlinjer för god ekonomisk hushållning* och ger en långsiktig inriktning för både vår verksamhet och ekonomi.

Oförändrad skattesats

Det här menar vi med målet

Skatteintäkterna utgör vår klart största intäktskälla.

Nivån på den skattesatsen är en sida av god ekonomisk hushållning, eftersom den ger en begränsning för vilka verksamhetsmässiga ambitioner som är möjliga.

Det här jobbar vi för

Den kommunala skattesatsen ska varken höjas eller sänkas, från nuvarande nivå 22,07 procent.

Tillräckliga ekonomiska överskott

Det här menar vi med målet

Ett normalår ska kommunen bedriva verksamhet för högst 98 procent av de löpande intäkterna, så att resterande minst 2 procent blir ett överskott.

Överskott behövs bland annat för att finansiera investeringar och täcka oförutsedda behov.

Genom att inte använda alla löpande intäkter i verksamheten skapas ett finansiellt handlingsutrymme som är en del av god ekonomisk hushållning.

Det här jobbar vi för

Under en rullande femårsperiod ska det underliggande resultatet vara minst 2 procent av periodens intäkter i form av skatt, generella statsbidrag och kommunal-ekonomisk utjämning.

Tillräckligt stor del av investeringarna ska finansieras med egna medel

Det här menar vi med målet

En sida av god ekonomisk hushållning är att en stor del av investeringarna kan finansieras med egna medel, det vill säga med avskrivningar och årets resultat.

Endast i undantagsfall, och då i mindre grad, kan det vara aktuellt att finansiera investeringar genom att ta upp lån.

Det här jobbar vi för

Under en rullande femårsperiod ska minst 80 procent av kommunens nettoinvesteringar finansieras med egna medel.

1.3 Personalmål

Inom målområdet *Hållbart arbetsliv* finns två mål.

Det finns en kort beskrivning av vad målområdet står för. Det finns också konkreta resultatmått (målindikatorer) som visar vad vi särskilt vill ska förbättras och uppnås, för att man ska kunna säga att målen är på väg att nås. Se även kapitel 8.

Målområdet *Hållbart arbetsliv*

Våra medarbetare ska må bra, trivas på jobbet och kunna förena arbete och privatliv.

En ökad frisknärvaro och minskad sjukfrånvaro bland våra medarbetare ger många vinster. Det är först och främst bra för den enskilde. Det ger också bättre förutsättningar för att vi ska kunna ge en god service till invånarna och nå våra mål. Det ger samtidigt ekonomiska vinster.

Det hållbara arbetslivet är en prioriterad fråga för oss. Det är en viktig del i att vi ska vara en attraktiv arbetsgivare, som kan behålla och rekrytera tillräckligt många medarbetare nu och i framtiden.

Ökad frisknärvaro och minskad sjukfrånvaro

Ökad frisknärvaro

- Fler medarbetare ska använda friskvårdsbidraget, som en hälsofrämjande insats.
- Fler medarbetare ska ha högst några få sjukdagar.

Minskad sjukfrånvaro

- Den totala sjukfrånvaron ska minska.
- Korttidsfrånvaron ska minska (dag 1–7).

2 Förvaltningsberättelse

En översikt ges av hur det gick för kommunkoncernen under årets första åtta månader. Prognoser lämnas för helåret.

Bland annat görs en bedömning av om våra verksamhetsmål och finansiella mål kommer att nås. Målen indikatorer följs upp. För ekonomin redovisas exempelvis vilka intäkter, kostnader och överskott vi räknar med. Vidare visas hur mycket vi investerar för och hur stor del som finansieras med egna medel. Även nyckeltal för den långsiktiga finansiella ställningen presenteras.

Kommunen avser nämnderna och de samarbeten med andra kommuner vi ingår i.

Koncernen består av nämnderna, kommunsamarbetena samt våra bolag.

Sunnansjö idrottsplats

2.1 Översikt över verksamhetens utveckling

Förbättringar syns för flera av de mått som används för att visa hur det går med våra verksamhetsmål.

Både koncernen och själva kommunen fortsätter att göra överskott, främst tack vare positiva ekonomiska resultat i flera av våra bolag och större skatteintäkter än väntat. Överskotten bidrar till en förbättrad finansiell ställning och ger möjligheter till att finansiera investeringar med egna medel.

På helårsbasis tros investeringstakten fortsätta på ungefär fjolårets nivå.

Under perioden januari–augusti syns förbättringar för flera av de mått som vi använder för att visa hur vi vill att våra verksamheter ska utvecklas. Några exempel: fler ungdomar sommarjobbar hos oss, färre barn lever i familjer med ekonomiskt bistånd och vi ser en välkommen minskning av energianvändningen i våra lokaler (avsnitt 2.3.1).

Under perioden hade Ludvika kommunkoncern intäkter på 2,03 miljarder kronor och kostnader kring 1,86 miljarder kronor. Det blev ett överskott på 176 miljoner kronor.

Den kommunala koncernen

	2020	2021	Utfall jan–aug 2022	Prognos helår 2022
Intäkter (miljoner kronor)	2 885	2 900	2 034	3 139
Kostnader (miljoner kronor)	-2 763	-3 011	-1 858	-3 027
Skatteintäkter och generella statsbidrag (miljoner kr)	1 770	1 834	1 268	1 906
Resultat (miljoner kronor)	123	-111	176	112
Investeringar netto (miljoner kronor)	372	204	72	217
Soliditet (procent)	26	26	30	-
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (procent)	12	10	16	-

Enligt prognos blir det i år ett överskott på 112 miljoner kronor. Större delen av överskottet kommer från våra bolag och resten skapas i själva kommunen. Större skatteintäkter än väntat bidrar till överskottet. Merparten av bolagens plusresultat finns i våra energibolag, inte minst oväntat höga intäkter hos elproducerande VB Kraft som gynnas av de höga elpriserna.

Under årets åtta första månader investerade koncernen för 72 miljoner kronor. Enligt prognos blir det 217 miljoner kronor till årets slut, vilket i så fall innebär en liknande nivå som i fjol, men samtidigt mindre jämfört med de föregående tre-fyra åren. De största investeringarna sker i år inom fastighetsområdet och modernisering av VA-systemet.

Främst tack vare det ekonomiska överskottet har koncernens finansiella ställning förbättrats i år, i bemärkelsen att soliditeten ökar jämfört med fjolåret.

Nyckeltalet mäter det långsiktiga handlingsutrymmet – ju högre soliditet, desto starkare ställning.

Enligt prognos gör själva kommunen i år ett överskott på 54 miljoner kronor. Det är 17 miljoner kronor mer än budgeterade drygt 37 miljoner kronor.

Kommunen

	2020	2021	Utfall jan-aug 2022	Budget helår 2022	Prognos helår 2022
Invånare (antal)	26 604	26 497	26 445	-	-
Skattesats (procent)	22,07	22,07	22,07	22,07	22,07
Intäkter (miljoner kronor)	2 244	2 242	1 582	2 255	2 325
Kostnader (miljoner kronor)	-2 207	-2 340	-1 506	-2 218	-2 271
Skatteintäkter o generella statsbidrag (milj. kr)	1 770	1 834	1 268	1 879	1 905
Resultat (miljoner kronor)	37	-98	76	37	54
Justerat resultat (miljoner kronor) ¹	35	42 ^a	76	37	54
Investeringar netto (miljoner kronor)	142	65	13	104	81
Låneskuld (miljoner kronor)	315	118	100	-	100
Soliditet (procent)	48	54	54	-	-
Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser (procent)	23	24	26	-	-

1. Justerat resultat = årets resultat rensat för poster som inte är kopplade till den egentliga verksamheten och som stör bilden av den underliggande förmågan att skapa överskott över tid. Det som rensas bort är främst realisationsvinster, realisationsförluster, extraordinära intäkter och extraordinära kostnader.

a. 2021 års redovisade resultat på -98 miljoner kronor påverkas av 134 miljoner kronor i extraordinära nettokostnader, i form av dels engångskostnader på 143 miljoner kronor efter slutregleringen av det mångåriga vattenledningsprojektet, dels en engångsintäkt på 9 miljoner kronor efter en intern återbetalning från LudvikaHem till kommunen. Resultatet påverkades även av en reaförlust på 6 miljoner kronor vid en fastighetsförsäljning. Utan dessa engångsposter hade det blivit ett resultat på 42 miljoner kronor.

Både intäkter och kostnader tros bli högre än budget. På intäktssidan finns 26 miljoner kronor mer än väntat i skatteintäkter och generella statsbidrag, 11 miljoner kronor i högre finansiella intäkter främst till följd av högre utdelning från vårt bolag VB Kraft samt att det har kommit obudgeterade öronmärkta bidrag från staten som i princip motsvaras av lika stora kostnader i verksamheten. De högre kostnaderna gäller främst att nämnderna väntas förbruka 21 miljoner kronor mer än sina tilldelade medel för den löpande verksamheten.

Våra nämnder räknar med att i år investera för 81 miljoner kronor, där några av de större projekten är inom mark- och anläggningsarbeten, vägar och IT (kapitel 4). Nivån är något högre än i fjol. Men den är lägre än tidigare år, vilket främst beror på att några tunga investeringsområden (fastigheter, VA och återvinning) som förr låg hos nämnderna under senare år har förts över till ett par av bolagen i stället.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Tuffa samhällsekonomiska förutsättningar samtidigt som det skapas många nya jobb hos företag i kommunen. Det är några aktuella faktorer som påverkar – och som troligen även under kommande år kommer att påverka – de finansiella rapporterna.

2.2.1 Tuffare samhällsekonomin

Pandemin utlöste en kraftig konjunkturedgång 2020, som följdes av en stark återhämtning av samhällsekonomin 2021.

Men den svenska ekonomin bromsar nu in igen främst på grund av hög inflation, stigande räntor och ökad osäkerhet kopplad till Rysslands krig i Ukraina. Främst innevarande och nästa år räknar Sveriges Kommuner och Regioner med stora prishöjningar och samtidigt en svagare BNP-tillväxt, där Sverige till och med är på väg in i en lågkonjunktur (SKR:s cirkulär 2022:28, den 25 augusti 2022). Även andra prognosmakare gör liknande bedömningar.

På flera olika sätt påverkar den tuffa ekonomiska situationen våra möjligheter att bedriva verksamheterna och ge en fortsatt god service till invånarna. De löpande kostnaderna ökar när priserna stiger på exempelvis livsmedel, bensin och elektricitet. Hög inflation betyder också att våra kostnader ökar för de tjänstepensioner som vi betalar till tidigare och nuvarande anställda. Samtidigt drabbas våra skatteintäkter när tillväxten faller. Det blir också dyrare att investera när priset på bland annat byggvaror stiger och ränteuppgången innebär att det blir dyrare att låna pengar.

Precis som för hela den svenska kommunsektorn kommer det bli en utmaning att finna lösningar för att klara vår kommuns verksamheter i dessa ekonomiskt svåra tider.

2.2.2 Nya arbetstillfällen innebär både möjligheter och utmaningar

Totalt finns kring 12 500 arbetstillfällen i kommunen, varav mer än 8 000 i privat sektor (år 2020, SCB). Hitachi Energy är dominerande med sin världsledande verksamhet inom kraftöverföring. Företaget har under senare år haft cirka 3 000 sysselsatta här. Efter en god orderingång har företaget meddelat att man under några år kommer komma öka verksamheten med motsvarande cirka 1 000 arbetstillfällen. Även de nyligen genomförda etableringarna av butiker på handelsområdet Lyviksberget betyder många nya jobb. Spendrups Bryggeri fortsätter satsa i Grängesberg och i Fredriksberg skapas nya jobb på ett tvätteri. De nya jobb som nu växer fram i vår kommun, skapar också möjligheter för underleverantörer och andra företag i området.

När fler kommer i arbete ökar skatteintäkterna till kommunen och ges nya möjligheter för framtiden. Fler jobb bör betyda att fler väljer att bosätta sig här, vilket i sin tur bör ge en ökad efterfrågan på bostäder.

Samtidigt ställer denna expansion krav på mer kommunal verksamhet, i form av exempelvis bostäder, skola och annan samhällsservice.

2.3 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommunens utveckling ligger delvis i linje med kravet på god ekonomisk hushållning. Det finns fem mål för verksamheten och tre för ekonomin. Fyra av verksamhetsmålen och alla tre finansiella mål kan nu bedömas. Av dessa sju mål är det fem som väntas uppnås i år och två som kan komma att nås.

Av verksamhetsmålen indikatorer som nu kan följas upp väntas flera förbättras och nå årets målnivå.

Både koncernen och själva kommunen tros göra ekonomiska överskott i år. Det bidrar till en förbättrad finansiell ställning och ger möjligheter till att finansiera investeringar.

2.3.1 Utvärdering av god ekonomisk hushållning

Lagen kräver god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska en kommun ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Generellt innebär det att den ska bedrivas kostnadseffektivt, att investeringar ska självfinansieras i rimlig omfattning samt att varje generation i stort ska bära kostnaden för den kommunala service den konsumerar. Men det är inte konkret angivet vad lagens krav innebär eller hur uppföljningen ska se ut.

God ekonomisk hushållning handlar om att planera och styra för att på kortare och längre sikt klara både verksamhet och ekonomi. Därmed finns en koppling till effektivitet och fullmäktiges övergripande mål (kapitel 1). Detta enligt de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som vårt fullmäktige har fastställt.

Slutsatser avseende god ekonomisk hushållning

När vi utvärderar lagens krav så är det med utgångspunkten att det kan anses råda god ekonomisk hushållning om flertalet av de övergripande målen nås, eller utvecklas i rätt riktning och närmar sig de fastställda ambitionsnivåerna.

Baserat på uppföljningen för perioden januari–augusti bedömer vi att kommunens utveckling delvis ligger i linje med god ekonomisk hushållning.

Bedömning av om målen för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås 2022

Verksamhetsmål	En av landets bästa skolkommuner	Ja
	En bra kommun att växa upp i	Ja
	En tillväxtkommun	Nej
	En bra kommun att leva i	–
Finansiella mål	En hållbar kommun	Nej
	Oförändrad skattesats	Ja
	Tillräckliga ekonomiskt överskott	Ja
	Tillräckligt hög självfinansieringsgrad för investeringarna	Ja

Två av de fyra verksamhetsmål som nu kan bedömas och alla tre finansiella mål tros komma att nås. Trots positiva inslag kommer nog inte övriga två verksamhetsmål nås i tillräcklig utsträckning. Av sju mål är det alltså fem som väntas nås och två delvis.

Verksamhetsmålen följs upp via de 12 av 17 resultatmått där det finns ett delårsutfall.

Uppföljning av verksamhetsmålen resultatmått

	Utfall				Målvärde 2022	Bedömning av om målvärdet kommer nås vid årets slut
	2020	2021	2022 delår	Förändring 2022		
En av landets bästa skolkommuner						
Genomsnittligt meritvärde avgångselever åk 9 (max=340)	213	213	204	↓	215	Nej
Genomsnittlig betygspoäng gymnasiet avgångselever (max=20)	13,3	14,3	13,0 ^a	↓	13,7	Ja
Andel elever som är trygga i skolan	89 %	87 %	-	-	91 %	-
Andel personal inom förskolan med förskollärlarlegitimation	37 %	37 %	41% ^b	↑	40 %	Ja
En bra kommun att växa upp i						
Andel ungdomar med möjlighet att påverka dem som bestämmer i kommunen	22 %	22 %	-	-	24 %	-
Antal ungdomar som sommarjobbar i kommunkoncernens verksamheter	222	276	288	↑	247	Ja
Antal barn i familjer med ekonomiskt bistånd	572	431	412	↓	480	Ja
En tillväxtkommun						
Antal invånare	26 604	26 497	26 445	↓	26 550	Nej
Antal arbetstillfällen	12 407	- ^c	-	-	13 050	-
Företagarnas sammanfattande omdöme om det lokala företagsklimatet	3,0	3,1	3,0	↓	3,2	Nej
En bra kommun att leva i						
Andel nöjda invånare med kommunen som en bra plats att bo och leva på	- ^d	86 %	-	-	87 %	-
Andel nöjda invånare med utbudet av aktiviteter o det lokala kultur- o nöjeslivet	- ^d	60 %	-	-	60 %	-
Andel nöjda äldre inom äldreomsorgen	93 %	- ^e	79 %	↓	89 %	Nej
En hållbar kommun						
Mat- och restavfall (kilo per person)	189	187	183	↓	189	Ja
Matsvinn i kommunens serveringar (gram per portion)	34	41	41	↔	32	Nej
Antal fordon i kommunkoncernen som går på fossilfria drivmedel	92	214	216	↑	220	Ja
Energianvändning i kommunkoncernens lokaler (kWh/kvadratmeter)	147	151	149	↓	147	Nej

a. Preliminärt, det slutgiltiga utfallet för 2022 publiceras november 2022. Den slutgiltiga betygspoängen brukar ligga högre än vår egen preliminära uppgift.

b. Preliminärt, det slutgiltiga utfallet för 2022 publiceras april 2023. Den slutgiltiga andelen brukar ligga lägre än vår egen preliminära uppgift.

c. Publiceras november 2022.

d. Mättet hämtas från SCB:s medborgarundersökning. Eftersom den gjordes om 2021 saknas utfall för 2020.

e. På grund av pandemin genomfördes ingen undersökning 2021.

Uppföljningen visar på förbättringar för flera av indikatorerna och det bedöms att flertalet av dessa kommer nå årets målvärde. Andelen utbildad förskolepersonal ökar, färre barn lever i familjer med ekonomiskt bistånd, fler ungdomar sommarjobbar hos oss, fler av våra fordon körs fossilfritt och vi ser en önskvärd minskning i både återvinningens restavfall och energianvändningen i våra lokaler.

Det är denna utveckling som gör att vi tror att två av fem verksamhetsmål kommer nås i år, medan ett ännu inte kan bedömas. Trots positiva inslag tror vi inte att de två övriga kommer kunna uppnås i tillräcklig utsträckning.

Det finansiella målet om oförändrad skattesats är uppfyllt. Enligt prognos kommer 99 procent av kommunens investeringar under femårsperioden 2018–2022 att ha finansierats med egna medel, så målet om minst 80 procent bör nås med marginal. Det underliggande ekonomiska överskottet för 2018–2022 tros bli 2,2 procent av periodens nämnda intäkter, vilket i så fall innebär att målet 2 procent nås. För i år prognosticeras också ett positivt balanskravsresultat (avsnitt 2.4).

En mer utförlig uppföljning av verksamhetsmålen redovisas i kapitel 6. De finansiella målen följs upp i kapitel 7.

Så här följs verksamhetsmålen upp

De fem målen mäts med totalt 17 resultatmätt (indikatorer), varav 12 kan följas upp i denna delårsrapport. Varje indikator visar en viktig aspekt av respektive mål. Indikatorerna har ett målvärde för 2022, som visar ambitionsnivån för vad som konkret ska uppnås.

Uppföljningen görs i fyra steg, varav de tre första handlar om indikatorerna och det avslutande om själva målen.

Steg 1. För varje indikator redovisas först delårsutfallet.

Steg 2. För varje indikator redovisas sedan om det under 2022 har skett en utveckling i önskvärd riktning eller ej. Efter en jämförelse mellan 2021 och årets delårsutfall blir det en grön, vit eller röd pil   , där grönt betyder förbättring.

Steg 3. För varje indikator jämförs därefter delårsutfallet med årets målvärde. Med ett *Ja* eller ett *Nej* anges om det bedöms att målvärdet kommer att nås.

Steg 4. För varje mål bedöms slutligen om det kommer nås i år. Det som avgör är i hur många fall som målets indikatorer bedöms komma att nå årets målvärde. Tumregeln är att åtminstone två tredjedelar av dess indikatorer kommer nå sina målvärden.

2.3.2 Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning

Ekonomiskt resultat

Både koncernen och kommunen gjorde ekonomiska överskott för januari– augusti, och enligt prognos blir det i bägge fallen också plusresultat för helåret.

Resultat

Miljoner kronor

	2020	2021	Budget jan–aug 2022	Utfall jan–aug 2022	Budget helår 2022	Prognos helår 2022
Koncernen	122	-111	-	176	-	112
Kommunen	37	-98	30	76	37	54
Kommunen, underliggande¹	35	42^a	30	74	37	52

1. Det underliggande resultatet = årets resultat rensat för poster som inte är kopplade till den egentliga verksamheten och som stör bilden av den underliggande förmågan att skapa överskott över tid. Det som rensas bort är främst realisationsvinster, realisationsförluster, extraordinära intäkter och extraordinära kostnader.

a. 2021 års redovisade resultat på -98 miljoner kronor påverkas av 134 miljoner kronor i extraordinära nettokostnader, i form av dels engångskostnader på 143 miljoner kronor efter slutregleringen av det mångåriga vattenledningsprojektet, dels en engångsintäkt på 9 miljoner kronor efter en intern återbetalning från LudvikaHem till kommunen. Resultatet påverkades även av en reaförlust på 6 miljoner kronor vid en fastighetsförsäljning. Utan dessa engångsposter hade det blivit ett resultat på 42 miljoner kronor.

Om prognosen slår in kommer både koncernen och kommunen ha gjort positiva resultat 13 av de 15 senaste åren. Fortlöpande överskott stärker den finansiella ställningen och behövs bland annat för att finansiera investeringar.

Koncernens resultat för årets åtta första månader var 176 miljoner kronor och årsprognosen pekar på 112 miljoner kronor, främst tack vare positiva resultat i flera av våra energibolag samt större skatteintäkter än väntat. Det väntade överskottet är klart högre än den normala nivån under tidigare år, och nästan i nivå med rekordresultat 2020 som till stor del orsakades av en reavinst av engångskaraktär efter en större fastighetsförsäljning. Fjolårets stora underskott berodde huvudsakligen på en engångskostnad efter den ekonomiska reglering som då gjordes av det mångåriga investeringsprojektet kring vattenledningen mellan Ludvika och Grängesberg.

För perioden januari–augusti blev det ett överskott för kommunen på 76 miljoner kronor, vilket är 46 miljoner kronor mer än periodens budgeterade överskott. Högre intäkter än väntat förklarar den positiva avvikelser, främst avseende verksamhetsintäkter och högre finansiella intäkter. De högre verksamhetsintäkterna gäller främst att det har kommit obudgeterade bidrag från staten, som är öronmärkta för specifika ändamål eller uppdrag och måste användas till just det. De flesta sådana riktade bidrag rör vård- och omsorgsområdet, förskola, skola och individ- och familjeomsorg. De högre finansiella intäkterna beror främst på utdelning från vårt bolag VB Kraft.

Även kostnaderna var högre än väntat under årets första åtta månader, i första hand hos nämnderna. En förklaring är att de tillkommande bidragen från staten ju leder till motsvande kostnader när de används. En annan orsak är att det hos nämnderna sammantaget saknas kostnadsminskande effektiviseringsåtgärder jämfört med det budgeterade beloppet.

Prognosen för helåret är ett plusresultat för kommunen på 54 miljoner kronor, vilket är 17 miljoner kronor mer än budgeterade 37 miljoner kronor. Både intäkter och kostnader blir högre än väntat. De högre intäkterna gäller främst

33 miljoner kronor till verksamheterna som till viss del kan kopplas till de öronmärkta bidrag från staten som vi inte hade räknat med, 26 miljoner mer än väntat i skatteintäkter och generella statsbidrag samt 11 miljoner kronor mer i finansiella intäkter kopplat till utdelning från bolagen. De högre kostnaderna gäller i första hand att verksamheten väntas förbruka 60 miljoner kronor mer än det tilldelade beloppet, vilket bland annat har att göra med tillkommande kostnader när de obudgeterade bidragen från staten används och att det hos nämnderna saknas kostnadsdämpande effektiviseringsåtgärder.

Det prognosticerade överskottet på 54 miljoner kronor motsvarar 2,8 procent av årets intäkter i form av skatt, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämnning.

Hela resultaträkningen redovisas i kapitel 3. En mer utförlig uppföljning av nämndernas driftkostnader redovisas i kapitel 4.

Soliditet

Koncernens finansiella ställning har förbättrats i år, i bemärkelsen att soliditeten den 31 augusti 2022 var högre än den var den 31 december 2021. Soliditeten är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet – ju högre soliditet, desto starkare ställning.

Soliditet Procent

	2020	2021	Utfall jan-aug 2022	Prognos helår 2022
Koncernen, inklusive totala pensionsförpliktelser	12	10	16	-
Koncernen, exklusive totala pensionsförpliktelser	26	26	30	-
Kommunen, inklusive totala pensionsförpliktelser	23	24	26	-
Kommunen exklusive totala pensionsförpliktelser	48	54	54	-

Det är främst det positiva delårsresultatet som bidrar till att öka både koncernens och kommunens soliditet.

Måttet visar förmögenheten i form av hur stor andel av tillgångarna som har finansierats med eget kapital. En hög soliditet innebär att en stor del av investeringarna har betalats utan att ta upp lån, och att skuldsättningen därför är låg.

Det finns två olika mått på soliditet, och de kan beräknas för både koncernen och kommunen. Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ger en bild av det totala finansiella handlingsutrymmet, eftersom man där tar hänsyn inte bara till de faktiska skulderna utan också till åtagandena att betala ut tjänstepensioner till tidigare och nuvarande anställda.

2.4 Balanskravsresultat

Med ett prognosticerat positivt balanskravsresultat väntas kommunen i år uppfylla lagens krav på åtminstone ett nollresultat.

För helåret 2022 väntas kommunen uppfylla det lagstadgade kravet på minst ett nollresultat. Prognosen pekar på ett positivt balanskravsresultat (överskott) på 52 miljoner kronor.

Enligt lag ska budgeten upprättas så att de löpande intäkterna överstiger de löpande kostnaderna, och som ett minimum ska det bli ett nollresultat. Men i normalfallet behövs ett överskott, för att bland annat kunna finansiera investeringar. I år är det budgeterat ett överskott på drygt 37 miljoner kronor.

Balanskravet utvärderas genom att beräkna ett balanskravsresultat, som ska vara åtminstone noll. Det är nogt angivet hur det ska beräknas i en balanskravsutredning.

Balanskravsutredning, kommunen

Miljoner kronor

	Helår 2020	Helår 2021	Utfall jan-aug 2022	Budget helår 2022	Prognos helår 2022
Resultat enligt resultaträkningen	37	-98	76	37	54
- Samtliga realisationsvinster	-2	-	-2	-	-2
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-	-	-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-	-	-
-/+ Orealiserade reavinster och förluster i värdepapper	-	-	-	-	-
+/- Återföring av realiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-	-	-
= Resultat efter balanskravsjusteringar	35	-98	74	37	52
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-	-	-	-	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-	-	-
= Balanskravsresultat	35	-98	74	37	52

Huvudregeln är att rensa det redovisade resultatet från sådana poster som inte härrör från den normala löpande verksamheten, vilket i praktiken oftast handlar om realisationsvinster och -förluster.

Det finns en sådan reavinst på 2 miljoner kronor för delårsperioden januari–augusti i år, men vi känner inte till att det kommer uppkomma fler sådana poster under resten av året. Det ger ett prognosticerat balanskravsresultat på 52 miljoner kronor, eller 15 miljoner kronor mer än budgeterat. Om prognosen slår in skapas i år ett önskat överskott och handlingsutrymme som är en del av god ekonomisk hushållning.

Balanskravets tumregel är att inte bedriva mer verksamhet än vad som täcks av de löpande intäkterna. Bakom detta ligger tanken att varje generation ska bära kostnaderna för den kommunala service som den konsumerar.

3 Finansiella rapporter

3.1 Resultaträkning

Resultaträkning

Miljoner kronor

	Koncernen			Kommunen			
	Utfall jan-aug 2021	Utfall jan-aug 2022	Prognos helår 2022	Utfall jan-aug 2021	Utfall jan-aug 2022	Budget helår 2022	Prognos helår 2022
Verksamhetens intäkter	709,8	748,7	1 214,9	299,4	280,0	349,3	381,9
Verksamhetens kostnader	-1 703,8	-1 749,4	-2 866,8	-1 439,8	-1 479,9	-2 171,6	-2 232,1
Avskrivningar	-84,6	-94,5	-139,4	-21,1	-23,8	-41,5	-35,6
Verksamhetens nettokostnader	-1 078,6	-1 095,2	-1 791,2	-1 161,5	-1 223,7	-1 863,8	-1 885,8
Skatteintäkter	849,0	886,2	1 324,3	849,0	886,2	1 292,0	1 324,3
Generella statsbidrag och utjämning	367,2	381,6	581,2	367,2	381,6	587,2	581,2
Verksamhetens resultat	137,6	172,6	114,2	54,7	44,0	15,4	19,7
Finansiella intäkter	21,8	17,5	48,9	21,3	34,4	26,5	37,6
Finansiella kostnader	-1,1	-14,5	-20,7	-1,9	-2,7	-4,5	-3,0
Resultat efter finansiella poster	158,3	175,6	112,4	74,1	75,7	37,4	54,3
Extraordinära poster	9,0	-	-	9,0	-	-	-
Årets resultat	167,3	175,6	112,4	83,1	75,7	37,4	54,3
Resultat i procent av skatter, generella statsbidrag och utjämning	-	-	-	6,8 %	6,0 %	2,0 %	2,8 %

3.2 Balansräkning

Balansräkning

Miljoner kronor

	Koncernen		Kommunen	
	31 dec 2021	31 aug 2022	31 dec 2021	31 aug 2022
TILLGÅNGAR				
A. Anläggningstillgångar	3 204,6	3 254,0	1 335,6	1 323,3
- Materiella anläggningstillgångar	3 171,2	3 216,2	521,0	507,1
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2 681,4	2 753,2	426,6	419,9
- Maskiner och inventarier	488,6	461,9	93,3	86,1
- Övriga materiella anläggningstillgångar	1,2	1,1	1,2	1,1
- Finansiella anläggningstillgångar	33,4	37,8	814,6	816,2
B. Bidrag till infrastruktur	83,9	81,5	83,9	81,5
C. Omsättningstillgångar	610,6	683,6	466,4	620,0
- Förråd, lager och exploateringsfastigheter	13,6	14,0	9,2	9,5
- Kortfristiga fordringar	286,1	307,6	136,0	258,9
- Kassa och bank	310,9	362,1	321,1	351,6
SUMMA TILLGÅNGAR	3 899,1	4 019,1	1 885,9	2 024,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
A. Eget kapital	1 046,1	1 221,7	1 027,6	1 103,3
- Årets resultat	-111,0	175,6	-98,2	75,7
- Övrigt eget kapital	1 157,1	1 046,1	1 125,8	1 027,6
B. Avsättningar	227,6	225,7	149,6	146,7
- Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	132,4	133,7	111,7	112,0
- Andra avsättningar	95,2	92,0	37,9	34,7
C. Skulder	2 674,7	2 571,8	708,8	774,9
- Långfristiga skulder	1 328,8	1 510,6	199,3	201,2
- Kortfristiga skulder	1 345,9	1 061,2	509,5	573,6
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	3 899,1	4 019,1	1 885,9	2 024,8
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER				
Panter och därmed jämförliga säkerheter	86,5	40,5	1 935,4	1 906,9
Ansvarsförbindelser	607,9	599,7	579,5	572,1
- Pensionsförpliktelser	602,9	594,6	574,5	567,0

3.3 Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Delårsrapportens innehåll följer de minimikrav som *Rådet för kommunal redovisning* (RKR) anger i *Rekommendation 17, Delårsrapport* (december 2021).

Den ekonomiska redovisningen har i stort sett skett i överensstämmelse med *Lagen om kommunal redovisning och bokföring* (2018:597) och RKR:s rekommendationer.

RKR är normgivande organ för redovisning på det kommunala området, och till god sed hör att följa rekommendationer som ges av normgivande organ.

I denna delårsrapport används samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som i vår senaste årsredovisning för 2021.

Not 2 Säsongsvariationer

I delårsrapporten har personallöneskuldens säsongsvariation en positiv resultatpåverkande effekt på cirka 31 miljoner kronor för perioden januari–augusti 2022. Under vårmånaderna byggs semester- och ferielöneskulden upp och under sommaren är uttaget stort och bidrar till en minskad personallöneskuld som åter byggs upp genom nytt intjänande resten av året. Vid årets slut räknar vi med att större delen av den resultatpåverkande effekten är borta.

4 Nämndernas driftkostnader och investeringar

4.1 Driftkostnader

Enligt fullmäktiges budgetbeslut ska nämnderna och kommunsamarbetena i år bedriva verksamhet för kring 1,83 miljarder kronor netto (kostnader minus intäkter).

Under årets första åtta månader hade nämnderna sammantaget 19 miljoner kronor *lägre* löpande driftkostnader netto jämfört med periodens budgeterade nivå på nära 1,22 miljarder kronor. Men prognosen för helåret pekar på att kostnaderna i stället blir 21 miljoner kronor *högre* än den tilldelade nivån. Detta trots korrigerande åtgärder för att få ekonomin i balans till årets slut.

Nämndernas driftkostnad netto

Miljoner kronor

	Januari–augusti 2022					Nettokostnad helår 2022		
	Budget netto-kostnad	Utfall intäkter	Utfall kostnader	Utfall netto-kostnad	Avvikelse netto-kostnad	Budget	Prognos	Avvikelse
Kommunstyrelsen¹	-210,0	83,5	-298,8	-215,3	-5,3	-322,8	-340,2	-17,4
Varav egen regi	-55,3	18,5	-85,1	-66,6	-11,3	-90,7	-110,7	-20,0
gemensamma nämnden f. upphandl.	0,0	14,6	-12,9	+1,7	+1,7	0,0	0,0	0,0
gemensamma servicenämnden	0,0	50,4	-46,2	+4,2	+4,2	0,0	+2,1	+2,1
räddningstjänsten Dala Mitt (RDM)	-23,5	-	-23,3	-23,3	+0,2	-35,3	0,0	0,0
VBU exklusive kulturskolan	-125,0	-	-125,0	0	0	-187,5	187,0	+0,5
VBU kulturskola	-6,2	-	-6,3	-6,3	-0,1	-9,3	-9,3	0,0
Kultur- o samhällsutveckl.nämnden	-132,7	41,6	-174,1	-132,5	+0,2	-197,8 ^a	-197,8	0,0
Myndighetsnämnden miljö och bygg	-0,0	4,9	-4,7	+0,3	+0,3	0,0	-2,7	-2,7
Social- o utbildn.nämnden IFO	-118,8	10,8	-131,4	-120,6	-1,8	-178,9	-178,9	0,0
Social- o utbildn.nämnden Utbildning	-345,7	70,5	-385,7	-315,1	+30,6	-515,6	-507,6	+8,0
Vård- och omsorgsnämnden ²	-413,0	63,0	-482,4	-419,4	-6,4	-617,0 ^a	-626,1	-9,1
Valnämnden	-0,9	0,7	-0,4	+0,3	+1,2	-1,4	-1,4	0,0
Revisionen	-0,6	-	-0,9	-0,9	-0,2	-1,3	-1,5	-0,2
Totalt	-1 221,9	275,1	1 478,4	-1 203,3	+18,6	-1 834,7	-1 856,2	-21,4

1. Inklusive fem gemensamma nämnder (gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan; gemensamma servicenämnden; gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel; språktolksnämnden i Dalarna samt gemensamma överförmyndarnämnden) och två kommunalförbund (RDM och VBU).

2. Inklusive gemensamma hjälpmedelsnämnden Dalarna.

a. Avser senast beslutad budget. Efter beslut i fullmäktige den 27 juni 2022 § 51 fördes 687 000 kronor av tidigare beslutad budget från kultur- och samhällsutvecklingsnämnden till vård- och omsorgsnämnden.

Främst social- och utbildningsnämndens verksamhetsområde Utbildning redovisar lägre nettokostnader än periodens budgeterade belopp, och man räknar också med en positiv avvikelse i sin årsprognos. Samtidigt överskred exempelvis vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen sina budgetar, och bägge tror också att det blir negativa avvikelser till årets slut.

Den 31 miljoner kronor lägre nettokostnaden för **social- och utbildningsnämndens utbildningsområde** är främst av tillfälligt slag, och till årets slut räknar man med ett överskott på 8 miljoner kronor. En stor positiv förändring av personalskulder under perioden januari–augusti väntas minska och gå mot noll till årsskiftet. I övrigt finns bland annat oanvända pengar reserverade för nya förskoleavdelningar som har försenats och nu planeras öppnas nästa år i stället.

Under årets första åtta månader överskreds **vård- och omsorgsverksamhetens** budget med 6 miljoner kronor, främst kopplat till högre kostnader för externa placeringar inom LSS och högre personalkostnader inom hemtjänst och särskilt boende. Till årets slut räknar man med en negativ avvikelse på 9 miljoner kronor.

Kommunstyrelsens budget består av två huvudsakliga delar:

1. Den egna löpande verksamheten (egen regi). Den gäller stödfunktioner som kansli, ekonomi, HR men även till exempel näringslivsservice och integration. Här finns även budgeterat kostnadsdämpande effektiviseringar på 30 miljoner kronor för helåret 2022, som egentligen avser alla nämnder sammantaget.
2. Man är även samordnande nämnd med budgetansvar för fem gemensamma nämnder och två kommunalförbund som kommunen ingår i. Detta rör verksamheter som exempelvis gymnasieskola, räddningstjänst, upphandling och IT.

Den del av kommunstyrelsens verksamhet som drivs i egen regi har 11 miljoner kronor *högre nettokostnader* än periodens budgeterade belopp, och enligt helårsprognosen kommer budgeten att överskridas med 20 miljoner kronor. Men *den underliggande egna verksamheten* (om man bortser från effektiviseringskravet) redovisar tvärtom kring 9 miljoner *lägre nettokostnader* än periodens budget, och man tror att det blir en positiv avvikelse på 10 miljoner kronor till årets slut. Skillnaden mellan de positiva respektive negativa avvikelserna beror på att kommunstyrelsens årsbudget belastas med ett effektiviseringskrav på 30 miljoner som egentligen avser alla nämnder totalt sett, varav 20 miljoner kronor för januari–augusti. Åtgärderna arbetas fram i så kallade strukturplaner i hela koncernen och ska i varierande grad ge positiva ekonomiska effekter hos de olika nämnderna. Bokföringsmässigt ligger alltså hela det budgeterade beloppet som ett krav på lägre kostnader hos kommunstyrelsen, medan de positiva effekterna av de konkreta effektiviseringsåtgärderna redovisas som lägre kostnader hos de nämnder där effekterna uppstår.

För januari–augusti redovisar således kommunstyrelsens underliggande egen regi-verksamhet, alltså exklusive effektiviseringskravet på 20 miljoner kronor, kring 9 miljoner *lägre nettokostnader* än periodens budget. De främsta orsakerna till denna positiva avvikelse är att en del pengar som har satts av för oförutsedda ändamål inte har utnyttjats fullt ut och eftersom vissa vakanta tjänster tillsätts senare än vad som ursprungligen var tänkt eller inte tillsätts alls.

I övrigt kan nämnas att **myndighetsnämnden miljö och bygg** räknar med att överskrida sin årsbudget med närmare 3 miljoner kronor, främst på grund av ett kostnadskrävande lagstadgat bostadsanpassningsärende men även genom vikande intäkter till följd av väsentligt lägre ärendeingång inom bygglov. Även **revisionen** bedömer att kostnaderna blir högre än den tilldelade årsbudgeten.

Sammantaget väntas alltså nämnderna överskrida sin tilldelade driftbudget med 21 miljoner kronor, trots genomförda och planerade åtgärder för att få ekonomin i balans till årets slut. Bakgrunden är att nämnderna och bolagen tre gånger under pågående år rapporterar till kommunstyrelsen hur det går med ekonomin. Vid avvikelser mot driftbudgeten som väntas kvarstå till årets slut, ska nämnderna på eget initiativ vidta korrigerande åtgärder.

Under resterande del av året finns det möjlighet för nämnderna att påverka det prognosticerade kostnadsöverskridandet.

På sammanträdet den 19 april 2022 § 55 konstaterade kommunstyrelsen att flera nämnder saknade heltäckande handlingsplaner för att anpassa driftkostnaderna till tilldelad årsbudget. Styrelsen ålade berörda nämnder att redovisa heltäckande planer vid styrelsens sammanträde i juni 2022. Kommunstyrelsen konstaterade också att den av fullmäktige beslutade strukturplanen om 30 miljoner kronor 2022 saknade beräknade effektiviseringseffekter på 28,8 miljoner kronor. Styrelsen ålade respektive nämnd att intensifiera arbetet med uppdragen i strukturplanen samt att vid styrelsens sammanträde i juni 2022 återrapportera hur effekterna fördelar sig på respektive nämnd.

På sammanträdet den 14 juni 2022 § 74 konstaterade kommunstyrelsen att några nämnder fortfarande saknade heltäckande handlingsplaner för att anpassa driftkostnaderna till tilldelad årsbudget. Styrelsen ålade berörda nämnder att redovisa heltäckande planer vid styrelsens sammanträde i september 2022. Kommunstyrelsen konstaterade också att den av fullmäktige beslutade strukturplanen om 30 miljoner kronor 2022 saknade beräknade effektiviseringseffekter på närmare 29 miljoner kronor. Styrelsen ålade respektive nämnd att intensifiera arbetet med uppdragen i strukturplanen samt att vid kommunstyrelsens sammanträde i september 2022 redovisa effekterna av strukturplanen motsvarande 30 miljoner kronor år 2022.

4.2 Investeringar

Investeringar i exempelvis anläggningar, ny teknik och vägar görs för att långsiktigt utveckla verksamheterna och kommunen som helhet.

Enligt beslut i fullmäktige kan nämnderna i år investera för totalt 104 miljoner kronor. Ungefär 13 miljoner kronor (12 procent) av anslaget har bokförts under årets första åtta månader.

Nämndernas investeringar

Miljoner kronor

	Januari–augusti 2022			Helår 2022					
	Årets anslag	Utfall	Avvikelse	Budget	Överfört under året ¹	Utökat under året ²	Totalt anslag	Prognos	Avvikelse
Kommunstyrelsen	23,6	1,6	-22,0	13,5	10,1	-	23,6	13,1	-10,5
Varav egen regi	11,0	-1,8	-12,8	8,6	2,4	-	11,0	4,5	-6,5
gemens. servicenämnden	12,6	3,4	-9,2	4,9	7,7	-	12,6	8,6	-4,0
Kultur- och samhällsutvecklingsnämnden	68,6	10,7	-58,0	60,1	-	8,5	68,6	59,0	-9,6
Varav bostäder	10,7	2,8	-7,9	10,7	-	-	10,7	5,3	-5,4
fastigheter	1,0	0,0	-1,0	0,7	0,3	-	1,0	0,7	-0,3
fritid	1,2	0,5	-0,7	0,5	0,7	-	1,2	1,2	0,0
gata	6,6	0,5	-6,1	7,0	-0,4	-	6,6	6,6	-0,0
infrastruktur	42,5	5,9	-36,6	35,3	3,2	4,0	42,5	39,0	-3,5
kultur	0,3	-	-0,3	0,3	-	-	0,3	0,3	0,0
mark	2,4	0,4	-2,0	2,4	-4,5	4,5	2,4	2,4	0,0
park/lek	4,1	0,6	-3,5	3,5	0,6	-	4,1	3,6	-0,5
Social- och utbildningsnämnden Utbildning	5,6	-	-5,6	5,0	0,6	-	5,6	4,1	-1,5
Vård- och omsorgsnämnden	6,3	0,4	-5,9	3,0	3,3	-	6,3	4,5	-1,8
Totalt	104,1	12,7	-91,5	81,6	14,0	8,5	104,1	80,7	-23,4

¹ Totalt 14 miljoner kronor netto har förts över från 2021 till 2022 respektive flyttas från 2022 till 2023, efter beslut i fullmäktige den 4 april 2022 § 23 och den 2 maj 2022 § 32.

² Anslaget utökades med totalt 8,5 miljoner kronor, efter beslut i fullmäktige den 27 juni 2022 § 52.

Störst anslag ligger hos kultur- och samhällsutvecklingsnämnden med 69 miljoner kronor inom främst infrastruktur, bostäder och mark. Näst störst belopp har kommunstyrelsen med 24 miljoner kronor, varav lite mer än hälften avser IT-investeringar inom gemensamma servicenämndens område. Bredbandsutbyggnad är kommunstyrelsens enskilt största post.

Under årets första åtta månader har kommunstyrelsen egen regi haft investeringskostnader på nära 4,2 miljoner kronor. Man har också fått mer än 6,0 miljoner kronor av ett företag som vi samarbetar med, i ersättning för samförläggning av fiber som gjordes vid tidigare års bredbandsutbyggnad. Därför blir den bokförda nettoinvesteringen under perioden: $4,2 - 6,0 = -1,8$ miljoner kronor.

Kultur- och samhällsutvecklingsnämnden har haft investeringskostnader på 18,2 miljoner kronor, där förberedelser för nya butiker på handelsområdet Lyviksberget samt medfinansiering av och kringarbeten till infrastrukturprojektet Genomfart Ludvika är några av de större projekten. Under perioden har man också fått 7,5 miljoner kronor av Wessman Vatten & Återvinning AB, för en tidigare utförd VA-investering på industriområdet Björnmossen. Därför blir den bokförda nettoinvesteringen under perioden: $18,2 - 7,5 = 10,7$ miljoner kronor.

Nämndernas totala anslag på 104 miljoner kronor i år utgörs inte bara av budgeterade 82 miljoner kronor, utan även på 14 miljoner kronor netto som har förts över från 2021 till 2022 respektive flyttas från 2022 till 2023 efter beslut i fullmäktige i april och maj samt omkring 8 miljoner kronor i utökat anslag efter beslut i fullmäktige i juni. Överföringarna och omflyttningarna på 14 miljoner kronor gjordes för att säkerställa att några pågående respektive inte utförda projekt kan genomföras i år – bland annat industriområdet Björnmossen, utbyggnad av trådlöst nät, digitala läkemedelsskåp på äldreboenden och datorer till förskolor. Utökningen av anslaget med cirka 8 miljoner kronor gjordes för att kunna slutföra projekt kopplade till utbyggnaden av handelsområdet Lyviksberget.

Merparten av investeringskostnaderna infaller under andra halvåret och enligt prognos väntas 81 miljoner kronor av anslaget (77 procent) att användas i år. Att inte alla pengar kommer användas beror på att några planerade projekt har försenats eller inte alls tros bli av i år. Gemensamma servicenämndens projekt Digital arbetsplats är ett sådant exempel, som inte bedöms kunna genomföras i år eftersom övergången till Microsoft Office365 har pausats till följd av dataskyddsfrågor.

5 Bolagens resultat och investeringar

En betydande del av vår verksamhet bedrivs i bolagsform: vatten och avlopp, återvinning, uthyrning av bostäder, förvaltning av verksamhetslokaler samt produktion och försäljning av energi.

I vissa fall är vi ensam ägare och i andra fall finns även andra. Ludvika kommun Stadshus AB är moderbolag för alla de övriga tio bolag som kommunen äger helt eller delvis.

5.1 Resultat

Under årets första åtta månader gjorde bolagen tillsammans ett överskott på 162 miljoner kronor, som till årets slut väntas öka till 165 miljoner kronor.

Kommunala bolagens resultat efter finansiella poster

Miljoner kronor

	2020	2021	2022	
			Utfall jan-aug	Prognos
Ludvika kommun Stadshus AB	15,7	58,3	11,3	11,2
Ludvika Kommunfastigheter AB	7,1	6,0	24,4	0,1
LudvikaHem AB	76,6	-63,2	20,0	4,1
Stora Brunnsvik AB	-1,1	-1,1	-1,2	-2,5
Tryggheten i Ludvika fastigheter KB	1,4	0,2	1,0	0,2
Västerbergslagens Kraft AB	-3,0	37,9	39,1	52,2
Wessman Vatten & Återvinning AB	-	-0,4	-1,9	-1,4
WBAB	0,0	0,0	-0,0	0,0
Västerbergslagens Energi AB	61,2	74,6	21,4	30,9
Västerbergslagens Elförsäljning AB	9,7	-7,9	-4,7	0,2
Västerbergslagens Elnät AB	58,2	64,2	52,5	69,4
Totalt	225,8	168,6	161,8	164,5

Men det överskott som kan räknas till vår kommun är mindre, eftersom vi inte själv äger alla bolag fullt ut. Ett bolag äger vi till hälften och i ytterligare tre äger vi bara en mindre del. I våra räkenskaper kan vi tillgodoräkna oss 113 miljoner kronor för januari–augusti, och 93 miljoner kronor för året.

Ludvika kommuns del av de kommunala bolagens resultat efter finansiella poster

Miljoner kronor

	Ägarandel	2020	2021	2022	
				Utfall jan-aug	Prognos
Ludvika kommun Stadshus AB	100 %	15,7	58,3	11,3	11,2
Ludvika Kommunfastigheter AB	100 %	7,1	6,0	24,4	0,1
LudvikaHem AB	100 %	76,6	-63,2	20,0	4,1
Stora Brunnsvik AB	100 %	-1,1	-1,1	-1,2	-2,5
Tryggheten i Ludvika fastigheter KB	100 %	1,4	0,2	1,0	0,2
Västerbergslagens Kraft AB	100 %	-3,0	37,9	39,1	52,2
Wessman Vatten & Återvinning AB	100 %	-	-0,4	-1,9	-1,4
WBAB	50 %	0,0	0,0	-0,0	0,0
Västerbergslagens Energi AB	28,6 %	17,5	21,3	6,1	8,8
Västerbergslagens Elförsäljning AB	28,6 %	2,8	-2,3	-1,3	0,0
Västerbergslagens Elnät AB	28,6 %	16,6	18,4	15,0	19,8
Totalt		133,6	75,1	112,5	92,5

5.2 Investeringar

Denna redovisning avser de sju bolag som kommunen äger fullt ut. Dessa bolag har planerat att i år investera för totalt 246 miljoner kronor. Ungefär 59 miljoner kronor (24 procent) har bokförts under årets första åtta månader. Omkring 136 miljoner kronor av det planerade beloppet väntas användas i år (55 procent).

Bolagens investeringar

Miljoner kronor

	Januari–augusti 2022			Helår 2022		
	Budget	Utfall	Avvikelse	Budget	Prognos	Avvikelse
Ludvika kommun Stadshus AB	–	–	–	–	–	–
Ludvika Kommunfastigheter AB	115,0	18,7	–96,3	115,0	51,0	–64,0
LudvikaHem AB	43,0	18,0	–25,0	43,0	20,0	–23,0
Stora Brunnsvik AB	3,5	–	–3,5	3,5	–	–3,5
Tryggheten i Ludvika Fastigheter KB	1,3	–	–1,3	1,3	–	–1,3
Västerbergslagens Kraft AB	3,5	1,5	–2,0	3,5	1,9	–1,6
Wessman Vatten & Återvinning AB	79,3	29,0	–50,3	79,3	57,0	–22,3
Totalt	245,6	58,9	–186,7	245,6	135,8	–109,8

Störst investeringsvolym finns inom fastighetsområdet, varav merparten hos Ludvika Kommunfastigheter och resten hos det allmännyttiga bostadsbolaget LudvikaHem som hyr ut bostäder.

Betydande investeringar görs också inom VA-systemet, där ombyggnad av reningsverk och pumpstationer samt förnyade ledningsnät är några av årets projekt.

Sedan några år är det i bolagen som den stora merparten av koncernens samlade investeringar görs. Detta eftersom betydande tillgångar – och därmed också investeringsansvaret – har förts från kommunen till ett par av bolagen. Verksamhetsfastigheter har förts till Ludvika Kommunfastigheter AB. Fastigheter, anläggningar och utrustning inom VA och återvinning har förts Wessman Vatten & Återvinning AB.

6 Uppföljning av verksamhetsmåls indikatorer

Grundskoleelevernas kunskapsresultat ska förbättras

Ludvika ska bli en av landets bästa skolkommuner. Utbildningen och kunskaperna ska förbättras, så att ungdomar efter sin skoltid står väl rustade för fortsatta studier eller jobb.

Redan i dag hör Ludvika till den bästa hälften av landets kommuner för andelen avgångselever i nionde klass som har tillräckligt många godkända betyg för att bli behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet.

Placeringen är ännu bättre om man också tar hänsyn till att elevgruppernas strukturella förutsättningar varierar i landet. För behörighet krävs godkända betyg i minst åtta av 17 ämnen, däribland svenska, matematik och engelska.

Däremot ligger vi inte lika bra till för avgångselevers genomsnittliga betygsnivå, som mäter alla elevernas betyg i alla ämnen. År 2021 var snittet 213 av maximala 340, att jämföra med medelvärdet för alla landets kommuner 220.

Det långsiktiga målet till 2025 är att betygen ska stiga till 220. Etappmålet för 2022 är 215.

Definition och källa

Måttet visar genomsnittligt meritvärde (bokstavs-betyg omräknat till sifferbetyg) för elever som avslutar grundskolan i årskurs 9 med godkänt betyg i åtminstone ett ämne.

Maximalt meritvärde är 340 (17 ämnen à 20 poäng).

Måttet avser elever i kommunala skolor belägna i kommunen.

Måttet hämtas från Skolverket och publiceras även kolada.se.

Bedömning av måluppfyllelsen

Årets genomsnittliga meritvärde för avgångselever i våra grundskolor är 204 (av maximala 340), det vill säga lägre än fjolårets 213.

Därmed uppnåddes inte årets målvärde, som är 215. Det betyder att denna aspekt av målet *en av landets bästa skolkommuner* inte har nåtts 2022.

Skolan fortsätter det långsiktiga utvecklingsarbetet enligt modellen Kunskapsresan. Målet är att skapa en likvärdig utbildning där alla elever kan lyckas utifrån sina förutsättningar. Bland de konkreta insatserna kan nämnas regelbundna resultatuppföljningar, kollegialt lärande pedagoger emellan samt rektors pedagogiska ledarskap. Kunskapsresan baseras på vetenskaplig grund och erfarenheter från framgångsrika skolor. Kraft ägnas också åt att skapa trygghet och studiero, som är avgörande för att barn och unga ska kunna lyckas i skolan.

För att förbättra förutsättningarna att lyckas behöver vi satsa ännu mer på att utbilda våra medarbetare för ökad kompetens. En annan mycket viktig del är att rekrytera fler behöriga legitimerade lärare. Precis som många andra har vi en stor utmaning i att klara personal- och kompetensförsörjningen framöver. I ett läge med tuff konkurrens på arbetsmarknaden och fortsatt stora rekryteringsbehov måste vi erbjuda attraktiva arbetsvillkor – både till befintliga och potentiella medarbetare.

Arbetet för att bli en av landets bästa skolkommuner fortsätter. Genom gemensamma arbetsätt och rutiner för undervisning och uppföljning, ska skolan bli bättre på att ge eleverna de kunskaper de behöver få med sig från grundskolan.

Gymnasieelevernas kunskapsresultat ska förbättras

Med målet att bli en av landets bästa skolkommuner arbetar vi för att ungdomar efter sin skoltid ska stå väl rustade för fortsatta studier eller jobb.

Gymnasieutbildningen bedrivs i Västerbergslagens utbildningsförbund (VBU), där kring tre av fyra av de folkbokförda Ludvikaungdomarna har valt att studera. Övriga studerar på Hitachigymnasiet i Ludvika eller på andra skolor i landet.

Under några år har VBU hört till landets främsta skolor när det gäller hur många elever som tar examen inom tänkta tre år. Man lyckats även väl med att få många elever att uppnå grundläggande behörighet till universitet och högskola.

Ett annat mått på kunskapsresultat är avgångselevernas genomsnittliga betygsnivå, som mäter alla elevernas betyg i alla kurser. År 2021 var Ludvikaelevernas betygssnitt på VBU 14,3 av maximala 20, jämfört med kommunsnittet 14,1.

Det långsiktiga målet till 2025 är att snittbetygen ska stiga till 14,2. Etappmålet för 2022 är 13,7.

Definition och källa

Måttet visar genomsnittlig betygs-poäng (bokstavs-betyg omräknat till sifferbetyg) för elever skrivna i Ludvika kommun som avslutar sin gymnasieutbildning på VBU med examen eller studiebevis.

Maximal betygs-poäng är 20.

Måttet avser elever i VBU:s skolor i Ludvika och Smedjebackens kommuner.

Det preliminära måttet hämtas från VBU. Den slutgiltiga betygs-poängen kommer att hämtas från Skolverket och kommer även publiceras på kolada.se.

Bedömning av måluppfyllelsen

Den preliminära genomsnittliga betygs-poängen för kommunens avgångselever i VBU:s gymnasieutbildning var i år 13,0 (av maximala 20). Det är en minskning med 0,4 poäng jämfört med fjolårets preliminära siffra på 13,4. Men Skolverkets slutgiltiga betygs-poäng var i fjol 14,3 och brukar ligga högre än VBU:s preliminära uppgift.

Trots minskningen av de preliminära betygen kan därför årets målvärde – som är 13,7 enligt Skolverkets statistik – komma att nås. Det skulle i så fall innebära att denna aspekt av målet *en av landets bästa skolkommuner* kommer att uppnås 2022.

Pandemin har haft stor inverkan på undervisningen och det har varit en utmanande tid för både elever och lärare. VBU har haft ett stort fokus på utveckling av nya metoder för att kunna ge en god undervisning både i skolan och på distans. Den något lägre preliminära betygs-poängen i år kan nog till viss del spåras till den extra utmaning som pandemin har inneburit. Men glädjande nog är det en fortsatt stor andel av eleverna som når examen inom tre år.

Några exempel på hur VBU jobbar för att ge eleverna en så god kunskapsutveckling som möjligt:

- Ett nära samarbete med grundskolan inför övergången mellan skolformerna gör att elever som behöver får rätt stöd från första skoldagen.
- Ett systematiskt arbete med fokus på elevernas resultat, med kontinuerliga uppföljningar för att vid behov tidigt kunna sätta in rätt individuellt stöd.
- En mycket stor andel behöriga legitimerade lärare, Dalarnas högsta, samt låg personalomsättning och hög frisknärvaro. Det skapar goda förutsättningar för hög kvalitet och kontinuitet på undervisningen.
- Ett samarbete med näringslivet kopplat till både yrkesprogram och högskoleförberedande program. Det ger en verklighetsnära utbildning och leder till att eleverna efter studenten har nära till anställning eller vidare studier.
- Resurser satsats på elevhälsan och ett program för att stödja elever att vara på plats i skolan (det kommunala aktivitetsansvaret).

Utbildningen i förskolan ska stärkas

Utbildningen börjar redan i förskolan, som är viktig för barns utveckling och lärande.

Alla som jobbar inom förskolan behövs och bidrar till verksamhetens innehåll och kvalitet för de cirka 1 500 barn som är där varje vecka. Samtidigt blir personalens utbildningsnivå allt viktigare, med tanke på det pedagogiska uppdraget och kraven på likvärdighet. Att många har förskollärarlegitimation efter en högskoleutbildning ger goda förutsättningar för att barnen ska möta en verksamhet med starkt pedagogiskt innehåll och bra kvalitet även i övrigt.

Av de cirka 300 personer som jobbade på våra förskolor våren 2022 hade preliminärt 41 procent legitimation. Andelen steg 2019–2020 trots att förskolan samtidigt byggdes ut med nya avdelningar och mer personal.

Det långsiktiga målet till 2025 är en uppgång till 50 procent. Etappmålet för 2022 är 40 procent.

Definition och källa

Måttet visar andelen personal (årsarbetare) inom förskolan med förskollärarlegitimation. Måttet avser personal på förskolor i kommunal regi den 1 oktober varje år. Måttet hämtas från Skolverket och publiceras även på kolada.se. Det preliminära måttet hämtas från kommunen.

Bedömning av måluppfyllelsen

Vid terminsstarten i januari hade preliminärt 41 procent av förskolans personal förskollärarlegitimation. Det är en ökning med 3 procentenheter jämfört med motsvarande preliminära siffra på 38 procent i fjol. Skolverkets officiella siffra var i fjol 37 procent för den 1 oktober och brukar ligga lite lägre än våra egna preliminära uppgifter.

Därmed kan det vara möjligt att nå årets målvärde, som är 40 procent och som motsvarar en uppgång med just 3 procentenheter. Det skulle i så fall innebära att denna aspekt av målet *en av landets bästa skolkommuner* kommer att uppnås 2022.

Förskolan växte alltså kraftigt under några år för att kunna ta emot fler barn. Men sedan hösten 2021 har antalet barn minskat. En tänkbar orsak är att en del familjer under pandemin har kunnat vara hemma med sina barn i och med arbete eller studier på distans. En annan anledning kan vara att det har skett en utflyttning av barnfamiljer till andra delar av landet.

Enligt våra egna siffror ökade antalet legitimerad personal i början av detta år. När samtidigt antalet förskolebarn är på väg ned har vi dragit ned på obehörig personal. Det har lett till att *andelen* förskollärare med legitimation har ökat, trots att *antalet* legitimerade inte har ökat lika mycket.

Trots minskningen av antalet barn just nu tror vi att efterfrågan på förskoleplats kommer öka på lite sikt. Det är en allmän brist på utbildade förskollärare i landet, vilket gör det till en stor utmaning att klara kompetensförsörjningen framöver och att öka både antalet och andelen fullt utbildade.

Vi jobbar på en rad olika sätt för att behålla och rekrytera tillräckligt många medarbetare med rätt kvalifikationer. Några exempel:

- Vi samarbetar med Högskolan Dalarna och Karlstads universitet och tar emot studenter på den verksamhetsförlagda delen av förskollärarprogrammet.
- Några av våra anställda barnskötare tar chansen att förmånligt börja utbilda sig för att senare kunna gå vidare mot förskollärare.
- Vi samarbetar med VBU om en lärlingsutbildning till barnskötare.
- Vi deltar på jobb- och rekryteringsmässor både i Sverige och utomlands.

Ungdomar ska kunna sommarjobba hos oss

Att få prova på arbetslivet är något som kan stärka ungas tro på framtiden. Det kan ske genom PRAO, praktik, feriejobb och på flera andra sätt.

Det är bra att så många företag, föreningar och andra arbetsgivare erbjuder jobb till skolungdomar under loven. Ett sommarjobb handlar inte bara om att tjäna pengar. Det ger också erfarenhet och en fot in på arbetsmarknaden och är förhoppningsvis roligt.

Även vi vill gärna ta emot unga i de många olika yrken och verksamheter som finns. Möjligheten till sådana jobb är förstås viktig för ungdomarna själva, men det är också ett gyllene tillfälle för oss som arbetsgivare att knyta kontakter med dem som kan bli framtidens medarbetare.

År 2021 var det totalt 276 ungdomar som under tre veckor sommarjobbade i kommunen, på VBU, i våra bolag och hos de många föreningar som vi samarbetar med. Målgruppen är de som under året fyller 16–18 år, alltså de som har gått ut grundskolans årskurs 9 och gymnasiet årskurs 1 och 2.

Det långsiktiga målet till 2025 är att sommarjobbarna ska öka till 300. Etappmålet för 2022 var 247.

Definition och källa

Måttet visar antalet ungdomar som sommarjobbar i koncernen: hos våra nämnder, på VBU och i våra bolag LKFAB, LudvikaHem AB och WBAB. I antalet ingår även de som jobbar hos de föreningar som vi samarbetar med och finansierar lönen för.

Måttet hämtas från en egen mätning i koncernen.

Bedömning av måluppfyllelsen

I år ökade antalet sommarjobbade ungdomar i våra verksamheter till 288, från 276 föregående år.

Därmed nåddes året målvärde som är 247. Denna aspekt av målet *en bra kommun att växa upp i* har alltså uppnåtts 2022.

Föreningarna och kommunens verksamheter tog emot klart flest sommarjobbade.

Många var ”solstrålar” inom äldreomsorgen och omsorgen av personer med funktionsnedsättning. Andra var exempelvis i kiosken vid Kyrkviksbadet i Grängesberg, på sporthallen och på fritidsgårdar. Några deltog i kulturskolans sommarorkester, som spelade musik på olika platser i kommunen. Bland föreningarna kan nämnas arbete i Disponentparken i Grängesberg, vid bangolfen vid Väsmansstrand samt som instruktörer vid olika idrotts sommarskolor. Hos bolagen jobbade unga inom exempelvis fastighetsskötsel och vid återvinningsstationer.

I år var timlönen 81 kronor för de yngre, och 98 kronor för de äldre ungdomarna och tre veckors arbete gav cirka 7 300 kronor respektive 8 800 kronor. Kommunens och bolagens kostnad är lite högre. Den totala lönekostnaden var cirka 2,5 miljoner kronor, där staten stod för kring 0,5 miljoner kronor.

För att kommande år kunna attrahera ännu fler ungdomar behöver vi bland annat fortsätta att ta fram arbetsuppgifter som kan locka nya grupper. Vi behöver också utveckla vidare den redan i dag goda dialogen med föreningslivet, för att den vägen få fram arbetsuppgifter som passar. Alla kanske inte är medvetna om vilka möjligheter det kan ge föreningen att ta emot sommarjobbade ungdomar.

Färre barn ska leva i familjer med ekonomiskt bistånd

Barn och unga ska växa upp i trygga miljöer, må bra och känna framtidstro.

En sida av en bra uppväxt är att leva i en familj med tillräckliga ekonomiska och andra resurser.

I praktiken innebär det oftast att de vuxna försörjer sig själva genom arbete eller studier.

Men i vår kommun är det jämförelsevis många barn som lever i familjer som får ekonomiskt bistånd från kommunen. Eftersom dessa familjer har svårt att försörja sig själva får de, efter en behovsprövning, samhällets stöd.

Jämfört med snittet i landet är det en betydligt större andel av invånarna som har bistånd och det långvariga mottagandet är mycket högt.

Vid utgången av 2021 levde kring 430 barn 0–18 år i familjer med ekonomiskt bistånd (årsgenomsnitt).

Det långsiktiga målet till 2025 är att antalet ska sjunka till 375. Etappmålet för 2022 är 480.

Definition och källa

Måttet hämtas från kommunen och visar antalet barn 0–18 år som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd.

Den som har problem att försörja sig själv och sin familj kan enligt socialtjänstlagen ansöka om ekonomiskt bistånd från kommunen. Biståndet är behovsprövat och består av försörjningsstöd och bistånd till livsföringen i övrig.

Försörjningsstödet ska täcka mer regelbundna utgifter som exempelvis mat, kläder, hygien och boende.

Bistånd till livsföringen i övrigt ska täcka kostnader för behov som uppstår då och då, exempelvis tandvård och glasögon.

Mätningen görs per månad, och måttet visas som en trendsiffra, i form av det säsongsrensade s.k. 12-månadersgenomsnittet.

Bedömning av måluppfyllelsen

Under årets första åtta månader minskade antalet barn i familjer med ekonomiskt bistånd. I augusti var antalet 412 (12-månaderssnitt), mot 431 vid årets början.

Därmed kommer med största säkerhet årets målvärde, som är 480 att nås. Denna aspekt av målet *en bra kommun att växa upp i* är alltså på god väg att nås 2022.

Det finns flera orsaker till att vi sedan slutet av 2019 har sett en stadig minskning av barn med försörjningsstöd, där trendsiffran nu har minskat 34 av de senaste 36 månaderna. Fler familjer än tidigare har blivit självförsörjande. Samarbetet har förbättrats mellan kommunens individ- och familjeomsorg och arbetsmarknadsenhet. För att korta ned tiden med försörjningsstöd har vi stärkt arbetet med att i ett tidigare skede få individer i insatser riktade mot självförsörjning.

Det är förstås positivt att det har blivit färre barnfamiljer som behöver ekonomiska stöd. Samtidigt är det viktigt att nämna att det, trots den kraftiga nedgången, fortfarande är en mycket stor grupp invånare som inte är fullt självförsörjande. Jämfört med Sverige i stort är siffrorna alltså höga.

Därför fortsätter jobbet med målet att fler och fler barn ska växa upp i familjer med självförsörjande vuxna. Vi i kommunen ska bli ännu bättre på att prioritera familjeförsörjare och de som står långt från arbetsmarknaden när det gäller insatser för att minska behovet av ekonomiskt bistånd.

Befolkningen ska växa

Fler invånare skapar resurser, ökar ortens attraktivitet, ger ett ökat underlag för service, underlättar etableringar och ger nya möjligheter för framtiden.

Åren 2014–2017 ökade antalet invånare, från 26 000 till närmare 27 000. Ett ökat barnafödande bidrog till uppgången, men huvudförklaringen var invandringen av personer som fick asyl i Sverige och blev folkbokförda här. Men de senaste åren har folkmängden minskat och var 26 500 vid slutet

av 2021. Det främsta skälet till nedgången är en ökad utflyttning till orter utanför Dalarna. Utflyttningen har drivits av att många i den grupp som under senare år har asylinvandrat till kommunen, efter en tid har valt att röra sig vidare till andra delar av landet. Även pandemin har påverkat folkmängden.

Det långsiktiga målet till 2025 är en ökning till 27 000 invånare. Etappmålet för 2021 är 26 550. Dessa målnivåer sattes innan pandemin slog till och dessutom innan kriget i Ukraina inleddes.

Definition och källa

Mättet hämtas från SCB:s officiella befolkningsstatistik avseende folkbokförda personer.

Den preliminära folkmängden hämtas från Skatteverkets befolkningsstatistik.

Bedömning av måluppfyllelsen

Under årets första åtta månader minskade antalet invånare med preliminärt 52 personer, från 26 497 vid årets början till preliminärt 26 445 i augusti.

Därmed kommer knappast årets målsättning, som är en ökning till 26 550, att nås vid årets slut. Denna aspekt av målet *en tillväxtkommun* ser därför inte ut att kunna uppnås 2022.

Det är främst in- och utflyttningen som kommer avgöra hur det går med befolkningens storlek framöver. Enligt prognosen väntas det nämligen under de närmaste åren avlida fler än som föds här. Då behövs en ordentlig inflyttning, eftersom vi vet att särskilt många yngre väljer att flytta för att utbilda sig eller söka jobb.

Att totalbefolkningen har minskat i år beror på ökad utvandring, minskat barnafödande och minskad invandring.

Däremot kan man i år se en ökad inflyttning från andra kommuner. Detta trendbrott är troligen en positiv effekt av att den dominerande arbetsgivaren Hitachi Energy nu har påbörjat sin rekrytering av många nya medarbetare. Efter en god orderingång räknar företaget med att under några år nyanställa kring 1 000 personer här i Ludvika. Närmare hälften av dessa har redan rekryterats och vissa har också flyttat hit. Även flera andra företag i kommunen har vuxit och nyrekryterat personal, vilket också bör ha påverkat flyttsiffrorna positivt.

För att nå det långsiktiga målet om en växande befolkning till 2025 behövs först och främst gott om arbetstillfällen. Därför är det förstås mycket positivt att det alltså har blivit många nya jobb hos företag som verkar här och att det därtill enligt planerna kommer rekryteras ännu fler.

En ökad inflyttning förutsätter då att det finns attraktiva bostäder och boendemiljöer, vilket bland annat bör innebära ett ökat bostadsbyggande. Här har vi som kommun en roll att spela. I övrigt kan vi aktivt påverka folkmängden med generella insatser som ökar vår attraktivitet. En bra samhällsservice och en bra livsmiljö med goda fritidsmöjligheter och ett rikt föreningsliv är viktigt både för befintliga invånare och för att attrahera nya.

Företagarna ska vara nöjda med det lokala företagsklimatet

Vår kommun ska fortsätta växa och utvecklas. För att vara fortsatt konkurrenskraftig krävs bland annat att Ludvika är en bra plats att driva företag på.

Företag och arbetsplatser inom olika branscher sysselsätter mer än 8 000 personer i vår kommun och genererar stora skatteintäkter. De allra flesta är mindre eller medelstora, men några hör till Dalarnas allra största. Industritraditionen är stark.

Det kan finnas olika uppfattningar om vad som är ett bra företagsklimat. Det kan handla om områdets attraktivitet, dialogen med kommunen, infrastruktur, tillgången till arbetskraft samt kommunens myndighetsutövning.

År 2021 satte företagen snittbetyget 3,1 på det lokala företagsklimatet, av maximala 6. Det långsiktiga målet till 2025 är en uppgång till 3,5. Etappmålet för 2021 är 3,2.

Definition och källa

Måttet hämtas från Svenskt Näringslivs årliga enkät om det lokala företagsklimatet i landet. Måttet visar företagens svar på frågan *Vilket sammanfattande omdöme vill du ge företagsklimatet i din kommun?* Betyget sätts på en sexgradig skala: Dåligt=1, Inte helt godtagbart=2, Godtagbart=3, Bra=4, Mycket bra=5, Utmärkt=6. Enkäten går till omkring 200 företag och arbetsställen i vår kommun, i första hand till Svenskt Näringslivs medlemmar. Svarefrekvensen brukar ligga kring 50 procent. De allra flesta företagen i undersökningen har 1–25 anställda.

Bedömning av måluppfyllelsen

Ludvikaföretagens betyg på det lokala företagsklimatet har försämrats. Vid årets mätning blev betyget 3,0 (av maximala 6), mot 3,1 i fjol.

Förbättringen innebär att årets målvärde 3,2 inte uppnåddes. Det betyder att denna aspekt av målet *en tillväxtkommun* inte har uppnåtts 2022.

Det långsiktiga arbetet fortsätter med att stärka Ludvika som en bra plats att driva företag på. Vår attraktionskraft ska öka och i dialog ska vi utveckla nya sätt att samarbeta med och bemöta företagen och ge den service de behöver.

Just nu händer det mycket positivt i vår kommun. Hitachi Energy har fått flera stora ordrar som skapar jobb, Spendrups fortsätter satsa i Grängesberg, flera etableringar av butiker har skett på handelsområdet Lyviksberget och nya bostäder har byggts och fler är på gång. Det finns fler exempel.

Några prov på vad kommunen har gjort och gör för att stärka företagsklimatet:

- Ökat bemanningen på näringslivsenheten, för att kunna jobba med näringslivsutveckling och ge service till företag i hela kommunen.
- Arbetar med konkreta punkter i näringslivsstrategin som: företagslots för att förenkla företagares kontakter med kommunen, nätverk för att hjälpa företag att skapa nya kontakter som kan ge nya affärer samt att ge bättre möjligheter för lokala företag när vi ska handla upp varor och tjänster.
- Betalat bredbandsutbyggnad så att företag ska kunna drivas i hela kommunen.
- Fortsätter ta fram e-tjänster och andra digitala lösningar, som ska underlätta vid företagens ärenden med oss i kommunen.
- Skapat byggklara tomter för etableringar på Lyviksberget och industriområdet Björnmossen.
- Kommunledningen besöker regelbundet större och mindre lokala företag, vilket ger bra möjligheter till dialog i konkreta frågor.

Äldre ska vara nöjda med sin äldreomsorg

Särskilt i högre åldrar är det många pensionärer som behöver hemtjänst eller bo på ett äldreboende. I hela kommunen ska vi kunna bo bra, leva ett gott liv och ta del av service och insatser av god kvalitet.

Vid den senaste mätningen år 2020 var 93 procent av de äldre i vår kommun nöjda med sin äldreomsorg. Det var flest någonsin sedan starten 2012, och en klart större andel jämfört med snittet för både riket och Dalarna. På grund av pandemin genomfördes ingen undersökning år 2021.

Det långsiktiga målet till 2025 är 93 procent nöjda. Etappmålet för 2022 var 89 procent.

Definition och källa

Måttet hämtas från Socialstyrelsens rikstäckande enkät *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?*, som visar den upplevda kvaliteten i hemtjänst och på äldreboende.

Måttet avser andelen personer 65 år eller äldre som på frågan *Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med den hemtjänst du har/ditt äldreboende?* har svarat att de är *mycket eller ganska nöjda*. Alltså de som svarat något av de två positiva svarsalternativen på en femgradig skala.

År 2022 var svarsfrekvens hos oss 59 procent inom hemtjänst och 38 procent på särskilt boende. I första hand besvarar personen frågorna själv, men vid behov kan hen ta hjälp av till exempel en anhörig, vän eller god man.

Bedömning av måluppfyllelsen

Under 2022 minskade andelen äldre som är nöjda med sin äldreomsorg. Andelen sjönk till 79 procent, mot 93 procent vid den senast föregående mätningen 2020. Nedgången syns främst på äldreboendena.

Därmed uppnåddes inte målvärdet, som var 89 procent nöjda pensionärer. Det betyder att denna aspekt av målet *en bra kommun att leva i* inte uppnåddes 2022.

Också i landet som helhet syns en tydlig nedgång mellan 2020 och 2022, till den lägsta andelen nöjda under alla de år då enkäten har genomförts. Försämringen bör ses i ljuset av att coronapandemin hade pågått i två år när frågorna besvarades i början av 2022. Pandemin påverkade hela samhället och inte minst äldreomsorgen. Mycket tid och resurser har lagts på att utveckla och tillämpa rutiner för att kunna hålla i gång verksamheterna på ett tryggt och säkert sätt, vilket kan ha gått ut över andra kvaliteter på främst äldreboendena men även inom hemtjänst.

Några exempel på hur vi jobbar för att ge en så god omsorg, stöd och service som möjligt inom äldreomsorgen:

- Öka personalkontinuiteten i hemtjänst, så att den enskilde pensionären träffar färre olika personer ur personalen. Undersökningar pekar på att de allra flesta pensionärer föredrar att i största möjliga mån få sin vård och omsorg av en mindre krets personal. För dessa personer ger det en ökad trygghet när man lär känna varandra, vilket i sin tur också kan bidra till att själva insatsen utförs på ett likartat sätt varje gång.
- Förbättra såväl inne- som utemiljön på äldreboendena genom arbetsgrupper på varje boende med representanter från hyresgäster, personal och kommunala pensionärsrådet.
- Fler demensplatser och en satsning på kriterieboende för en jämlik vård- och omsorg på alla demensboenden.
- Satsa mer på sociala aktiviteter på äldreboendena, utifrån hyresgästernas önskemål och förutsättningar.
- Matråd på alla äldreboenden, med fokus på både mat och måltidsmiljö.

Mat- och restavfallet ska minska

Vi ska vara pådrivande när gäller hushållning med resurser. En del är att underlätta för invånare och företag att minska sin miljö- och klimatpåverkan. Det ska vara lätt att göra rätt.

Konsumtionen påverkar miljö och klimat. Att minska förbrukning och förebygga avfall ger förstås störst miljövinst, men det är också viktigt att återanvända och återvinna så mycket som möjligt av det avfall som ändå uppkommer.

År 2021 samlades det här in 5 200 ton mat- och restavfall, motsvarande 187 kilo per person.

Det långsiktiga målet till 2025 är att avfallet ska minska till 170 kilo per person, främst genom en allmänt minskad konsumtion men även genom ett minskat matsvinn och en ökad insamling av matavfall, förpackningar och returpapper som sedan återvinns. Etappmålet för 2022 är 189 kilo.

Målvärdena följer Avfall Sveriges 25/25-mål: den totala mängden mat- och restavfall ska minska med 25 procent per person till 2025, jämfört med utgångsåret 2015.

Bedömning av måluppfyllelsen

Under årets första åtta månader minskade mat- och restavfallet. I augusti var avfallet 183 kilo per person och år (12-månaderssnitt), mot 187 kilo vid året början.

Därmed ser det ut som att året målvärde, som är 189 kilo, kommer att nås. Det tyder på att denna aspekt av målet *en hållbar kommun* är på väg att nås 2022.

Det är bra att den totala mängden mat- och restavfall fortsätter att minska. Och ur ett hållbarhetsperspektiv är det bra att det just är restavfallet som sjunker och matavfallet som stiger. Via biologisk återvinning återgår ju matavfallet till kretsloppet som biogas och biogödsel.

För några år sedan började vårt bolag WBAB införa ett modernt återvinnings- och avfallssystem. Alla villa- och fritidshushåll har matavfallsinsamling och möjlighet till bostadsnära insamling av förpackningar och returpapper. Matavfall samlas också in från flerbostadshus där även vissa företag som är aktiva i fastigheterna är med. Matavfall samlas även in från kommunens storkök, och nästa steg är företag och restauranter. En annan del är att öka insamlingen av förpackningar och returpapper från LudvikaHems hyreslägenheter. I takt med att allt fler sorterar, kommer framför allt restavfallet kunna minska steg för steg.

För att vi på sikt ska kunna minska avfallet behöver hela samhället hjälpas åt. Vi behöver alla ändra vår konsumtion och våra vanor för att minska klimatpåverkan.

Definition och källa

Måttet visar insamlat mat- och restavfall, i kilo per person.

Måttet baseras på en egen mätning hos WBAB, vårt bolag inom återvinning. Måttet publiceras av Avfall Sverige och på kolada.se.

Matavfall är sådant som blir över efter att man har lagat mat eller ätit, exempelvis rester av kött, fisk och skaldjur, pasta och frukt.

Restavfall är det som återstår sedan matavfallet och de förpackningar som kan materialåtervinnas har sorterats ut. Det kan röra sig om blöjor, kuvert och tops.

Beräkningen av antal personer utgår från vår folkmängd, som justeras med hänsyn till fritidshus, gästnätter och in-/utpendling.

Därmed fås en mer rättvisande bild av hur många som skapar avfall.

Mätningen görs per månad, och måttet visas som en trendsiffra, i form av det säsongsrensade s.k. 12-månadersgenomsnittet.

Matsvinnet ska minska i våra serveringar

Matsvinn är livsmedel som slängs och som hade kunnat konsumeras om det hade hanterats annorlunda. Beräkningar säger att en tredjedel av den mat som produceras globalt aldrig hamnar på någons tallrik. Svinnet förekommer i hela produktions-, försäljnings- och konsumtionskedjan och innebär att klimat- och miljöbelastningen från livsmedel blir onödigt stor.

En vanlig dag serverar vi kring 5 000 måltider till barn på förskolan, till skolelever och till pensionärer inom äldreomsorgen. I år räknar vi med att köpa in uppemot 1 000 ton livsmedel.

Vi vill minska matsvinnet både för klimatets skull och för att spara pengar. Ett annat skäl är att visa vägen och inspirera barn och unga.

År 2021 uppgick svinnet i skolorna till 42 gram per portion. Det var som snittet för Dalarnas kommuner. Det långsiktiga målet till 2025 är en minskning till 30 gram per portion. Etappmålet för 2022 är 32 gram.

Definition och källa

Måttet visar mängden livsmedel som slängs i våra skolkök, i gram per portion.

Svinnet mäts i det som kallas serverings- och tallrikssvinn.

Måttet baseras på en egen mätning i kommunen, som också rapporteras till Dala Avfall där alla Dalakommuner deltar.

I dagsläget mäts svinnet på skolorna två gånger per år: under två veckor på våren och två veckor på hösten. Planen är att utöka till att mäta även på i första hand förskolorna.

Bedömning av måluppfyllelsen

Under vårterminen 2022 var matsvinnet på skolorna i stort sett oförändrat. Vid vårens mätning var svinnet 41 gram per portion, samma som under fjolåret.

Därmed ser det inte ut som att året målvärde 32 gram kan komma att nås. Det tyder på att denna aspekt av målet *en hållbar kommun* inte kommer nås 2022.

Pandemin är en orsak till att matsvinnet inte minskade som önskat i vintras, eftersom det var svårt att planera hur mycket mat som skulle gå åt när så många barn och elever var hemma från förskolan och skolan med kort varsel. Samtidigt görs mycket för att minska svinnet. Vi har nu börjat laga mat efter det antal skolelever som vi har fått rapport om är på plats just den dagen, där informationen i sin tur bygger på vilka som är frånvaroanmälda av föräldrarna. En annan del är att personalen blir bättre och bättre på att beräkna hur mycket mat som går åt, bland annat beroende på vilka rätter som serveras. Andra delar är att lägga upp lagom mycket mat på bufféerna och att använda rester som ingredienser i matlagning och bakning till kommande dagar.

För att ännu bättre ta tillvara på den tillagade maten har vi sedan en tid ”klimat-lådor”. Måltidspersonal och personal i förskolan, skolan och på äldreboenden erbjuds att, till självkostnadspris, köpa med sig överbliven mat efter att dagens servering är avslutad. Det gäller bara den mat som finns i serveringarnas bufféer och inte den som finns kvar i köket och kan sparas till kommande måltider.

Men ännu mer kan göras för att hushålla med maten. Exempelvis behöver vi bli bättre på att förklara för bland annat barn och ungdomar hur livsmedel och svinn påverkar klimatet och att vi alla har ett gemensamt ansvar för en hållbar framtid. I detta ligger att löpande informera om mängden mat som slängs och att inspirera till bra hushållning och testa olika sätt som gör det lätt att göra rätt.

Våra fordon ska köras på fossilfria drivmedel

En minskad klimatpåverkan från resor och transporter bidrar till att uppfylla miljömålen, där exempelvis fossila bränslen som bensin och diesel ska fasas ut.

Totalt använder våra verksamheter omkring 300 fordon, varav kring 160 personbilar. Resten är tunga fordon och arbetsmaskiner av olika slag, som finns inom exempelvis renhållning, våghållning och skötsel av parker och grönytor. Merparten av resandet sker med bil, som en naturlig del av främst hemtjänst. Till det kommer vissa längre resor till och från möten, utbildningar med mera.

Ett minskat resande ger förstås störst miljövinst, men det får inte gå ut över uppdraget att leverera tjänster till invånarna. En stor del av lösningen är därför att gå över till att använda hållbara drivmedel och moderna fordon.

Vid årsskiftet 2021/2022 kördes 214 av 300 fordon med fossilfria drivmedel, där flertalet var elhybrider eller tankades med biodiesel. Det långsiktiga målet till 2025 är en ökning till 270 fordon. Etappmålet för 2022 är 220.

Definition och källa

Måttet visar antalet fordon i koncernens verksamheter som fullt ut eller i huvudsak går på fossilfria drivmedel som el, biodrivmedel, etanol och biogas.

Måttet avser all slags fordon: personbilar, arbetsfordon, lastbilar, entreprenadmaskiner m.m.

Måttet avser fordon som används långsiktigt oavsett om det sker genom att äga, leasa, hyra eller på annat sätt.

Måttet hämtas från en egen mätning i kommunkoncernen.

Koncernen omfattar här: våra nämnder, LKFAB, LudvikaHem AB, WBAB (kommunens andel cirka 70 %) och VBU (cirka 75 %).

Bedömning av måluppfyllelsen

Under årets första fyra månader ökade antalet fordon i koncernen som körs på fossilfria drivmedel. Vid årets början var antalet 214. I april hade antalet ökat till 216 – varav 17 rena elfordon, 102 elhybrider och 98 som tankas med biodiesel. Andelen fordon som körs fossilfritt har ökat från 72 procent till 73 procent.

Därmed bör årets målvärde, som är 220 fordon, kunna nås. Det bör innebära att denna aspekt av målet *en hållbar kommun* kan uppnås 2022.

Mycket görs för att långsiktigt minska klimatpåverkan från fordonssidan:

- Ett stort steg är att sluta tanka med traditionella drivmedel och i stället använda fossilfria bränslen. De senaste två åren har vi gått från 17 till 98 fordon som tankas med den fossilfria biodieseln HVO100. Det gäller arbetsfordon, lastbilar, entreprenadmaskiner, sopbilar och personbilar. HVO100 tillverkas av restprodukter från livsmedelsindustrin, bidrar till en stor minskning av koldioxidutsläppen och kan användas till de flesta dieselmotorer.
- I år har ytterligare några bensinfordon, främst personbilar, ersatts med moderna el- och laddhybridsalternativ. Utbytet kommer fortsätta kommande år.
- I år infördes en fordonspool med personbilar och elcyklar för våra verksamheter. Poolen ger ett effektivare utnyttjande av fordonen och minskad miljöpåverkan.
- Även beteendeförändringar leder till ett minskat resande. Digitala lösningar har ersatt många fysiska möten och konferenser, inte minst under pandemin. Vidare att personalen cyklar, går och åker kollektivt mer än tidigare.

Energianvändningen i våra lokaler ska minska

En stor del av koldioxidutsläppen kommer från fastigheter. En minskad energianvändning i våra verksamhetslokaler bidrar till att uppfylla miljömålen, där exempelvis fossila bränslen ska fasas ut. Totalt äger kommunen och bolagen en byggnadsyta på cirka 500 000 kvadratmeter (m²), varav lite mer än 150 000 m² är uthyrda lokaler. År 2021 var energianvändningen i dessa lokaler 151 kilowattimmar (kWh)/m².

Det långsiktiga målet till 2025 är en minskning till 140 kWh/m², med etappmålet 147 för 2022. Målvärdena följer Parisavtalets minskning med 30 procent senast till 2030, jämfört med utgångsåret 2007.

Definition och källa

Måttet baseras på en egen mätning hos vårt bolag Ludvika Kommunfastigheter AB.

Måttet avser mängden inköpt energi, per kvadratmeter, i bolagets verksamhetslokaler, liksom i de lokaler som fortfarande ägs direkt av kommunen.

Efter mätningen görs en s.k. normalårskorrigerig. Den ger en mer rättvisande bild av den underliggande användningen, som inte störs av att utomhustemperaturen varierar mellan åren.

Mätningen görs per månad, och under året redovisas måttet som en trendsiffra, i form av det säsongsrensade och utjämnade s.k. 12-månadersgenomsnittet.

Bedömning av måluppfyllelsen

Under årets första åtta månader minskade energianvändningen i våra verksamhetslokaler. I augusti var användningen 149 kWh/m², mot 151 kWh/m² vid årets början (normalårskorrigerat 12-månaderssnitt i bägge fallen). Det är främst uppvärmningen som har minskat.

Trots förbättringen är det osäkert om året målvärde, 147 kWh/m², kommer att nås till årets slut. Denna aspekt av målet en *hållbar kommun* kommer nog inte att nås 2022.

Många faktorer påverkar energianvändningen i de stora lokalytor som det här handlar om, och ibland går snittanvändningen lite upp och ned av anledningar som inte är lätt att förklara helt säkert. Om användningen inte rör sig så mycket kan det bland annat bero att det har både tillkommer och försvinner lokaler under året. Men underliggande ger det systematiska energiarbetet resultat. I år har det exempelvis satsats större personella resurser på värmeinjusteringar på Folkets hus och Sörviks skola. Driftoptimeringar har gjorts generellt över beståndet och har gett extra stor effekt på Kyrkskolan, Solviksskolan och Stensvedens förskola.

En kombination av åtgärder krävs för att det långsiktiga målet till 2025 ska nås: allt från beteendeförändringar hos de verksamheter som använder lokalerna till att bygga nytt och ersätta äldre lokaler med sämre energivärden. Det finns en stor potential vid ny- och ombyggnationer, som ger betydligt mer energieffektivitet än det genomsnittliga befintliga beståndet men som samtidigt innebär investeringskostnader. Ett bra exempel är Solviksskolan som togs i bruk 2019 och som ersatte den nu nedlagda Marnässkolan som byggdes redan på 1960-talet. Under senare år har det också tillkommit flera nya förskoleavdelningar som i vissa fall har ersatt äldre. Störst effekt vid ny- och ombyggnationer fås genom att ställas tuffa energikrav redan vid upphandlingar.

Det finns en långsiktig energiförbättringsplan. Flera pågående och planerade nybyggnationer kommer ge en positiv effekt på energianvändningen samtidigt som åtgärder behövs också i befintliga lokaler. Många av dessa insatser är dock kostnadskrävande, och det finns osäkerheter kring finansieringen. Parallellt behövs också mindre insatser, som kan göra stor skillnad utan att kosta särskilt mycket. Det finns en ambition att prioritera åtgärder för att få ned el-energiförbrukningen kommande år. Här kommer fokus ligga på energieffektiva ventilationsfläktar.

7 Uppföljning av de finansiella målen

Oförändrad skattesats

Bedömning av måluppfyllelsen

Målet är uppnått, eftersom skatten i år varken har höjts eller sänkts.

Tillräckligt ekonomiskt överskott för femårsperioden 2018–2022

Bedömning av måluppfyllelsen

Det *underliggande* resultatet för 2018–2022 väntas bli 2,2 procent av periodens intäkter i form av skatt, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Därmed väntas målet på minst 2 procent nås.

Baserat på prognos för 2022 kommer vi 2018–2022 att få in kring 8,8 miljarder kronor i kommunalskatt, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Femårsperiodens sammanlagda *underliggande* resultat väntas bli 192 miljoner kronor, motsvarande drygt 2,2 procent av periodens intäkter.

Kommunens underliggande resultat

Miljoner kronor

	2018	2019	2020	2021	Prognos 2022	Prognos 2018–22
Skatteintäkter, generella statsbidrag o utjämning	1 639,3	1 688,3	1 770,0	1 833,5	1 906,4	8 837,5
Balanskravsresultat	22,7	37,9	35,1	-98,2	52,1	49,6
Extraordinära poster	-	6,9	-	133,7	-	140,6
Underliggande resultat	22,7	44,8	35,1	35,6	52,1	190,3
Underliggande resultat, andel av skatter o bidrag	1,4 %	2,7 %	2,0 %	1,9 %	2,7 %	2,2 %

Målet handlar om den *underliggande förmågan att skapa överskott*. Det mått som används rensar bort poster som stör den bilden. Utgångspunkten är balanskravsresultatet som redan är rensat från främst realisationsvinster, som inte är kopplade till den egentliga verksamheten. Även extraordinära poster, som inte hör till den vanliga löpande verksamheten, räknas bort.

En tillräckligt stor del av investeringarna under femårsperioden 2018–2022 ska finansieras med egna medel

Bedömning av måluppfyllelsen

Målet om en självfinansieringsgrad på minst 80 procent väntas komma att uppnås för femårsperioden 2018–2022, med en prognos på 99 procent.

Baserat på prognos för 2022 kommer kommunens nämnder 2018–2022 att ha investerat för 425 miljoner kronor inom skattefinansierad verksamhet. Kring 421 miljoner kronor har finansierats med egna medel – det vill säga med avskrivningar och resultat – vilket ger en självfinansieringsgrad på 99 procent.

Kommunens investeringar inom skattefinansierad verksamhet

Miljoner kronor

	2018	2019	2020	2021	Prognos 2022	Prognos 2018–22
Investeringar netto	111,9	97,4	70,6	65,0	80,7	425,6
Avskrivningar	61,6	55,4	32,5	31,6	36,5	217,6
Resultat	22,7	53,8 ^a	36,7	35,6 ^b	54,3	203,1
Finansiering m egna medel	84,3	109,2	69,2	67,2	77,9	420,7
Självfinansieringsgrad	75 %	112 %	98 %	103 %	113 %	99 %

a. Det redovisade resultatet 2019 var 229,9 miljoner kronor, men har justerats för ett engångsbelopp i form av en reavinst på 176,1 miljoner kronor efter en intern aktieöverlåtelse från kommunen till ägarbolaget Stadshus AB. I praktiken skapade nämligen denna reavinst inte några ökade finansieringsmöjligheter.

b. Det redovisade resultatet 2021 var -98,2 miljoner kronor, men har justerats för extraordinära nettokostnader på 133,7 miljoner kronor.

8 Uppföljning av personalmålens indikatorer

Uppföljning av personalmålens resultatmått

	Utfall				Målvärde 2022	Bedömning av om målvärdet kommer nås vid årets slut
	2020	2021	Aug 2022	Förändring 2022		
Ökad frisknärvaro						
Antal medarbetare som har tagit ut friskvårdsbidraget den senaste 12-månadersperioden	679	717	750	↗	800	Nej
Tillsvidareanställda medarbetare med högst 5 sjukdagar den senaste 12-månadersperioden	702	877	765	↘	800	Nej
Minskad sjukfrånvaro						
Total sjukfrånvaro	10,9 %	9,9 %	10,8 % ^a	↗	9,75 %	Nej
Korttidsfrånvaro, dag 1-7	3,8 %	3,7 %	4,2 % ^a	↗	3,25 %	Nej

a. 12-månaderssnitt.

Fler medarbetare ska använda friskvårdsbidraget

Bedömning av måluppfyllelsen

Under årets första åtta månader ökade antalet medarbetare som tar ut friskvårdsbidraget på maximalt 2 000 kronor per år. I augusti var det 750 personer som hade tagit ut bidraget under den senaste 12-månadersperioden, mot 717 under fjolåret.

Trots förbättringen kan det bli svårt att nå årets målvärde, som är en uppgång till 800 personer. Denna aspekt av målet *ökad frisknärvaro* ser därför inte ut att kunna nås 2022.

Fler medarbetare ska ha högst några få sjukdagar per år

Bedömning av måluppfyllelsen

Januari-augusti minskade antalet tillsvidareanställda som helt saknar sjukfrånvaro eller som bara har några få sjukdagar under ett år. I augusti var det 765 personer som hade haft högst fem sjukdagar de senaste 12 månaderna, mot 877 under fjolåret.

Därmed blir det svårt att nå årets målvärde, som är en nedgång till 800 personer. Denna aspekt av målet *ökad frisknärvaro* kommer troligen inte att nås 2022.

Den totala sjukfrånvaron ska minska

Bedömning av måluppfyllelsen

Under årets första åtta månader steg den totala sjukfrånvaron, från 9,9 procent under fjolåret till 10,8 procent i augusti i år (12-månaderssnitt i bägge fallen).

Därmed blir det svårt att nå årets målvärde, som är en minskning till 9,75 procent. Denna aspekt av målet *minskad sjukfrånvaro* kommer troligen inte att nås 2022.

Korttidsfrånvaron ska minska

Bedömning av måluppfyllelsen

Januari-augusti steg korttidsfrånvaro, som mäts med sjukdagarna 1-7, från 3,7 procent under fjolåret till 4,2 procent i augusti i år (12-månaderssnitt i bägge fallen).

Därmed blir det svårt att nå årets målvärde, som är en minskning till 3,25 procent. Denna aspekt av målet *minskad sjukfrånvaro* kommer troligen inte att nås 2022.

De senaste årens pandemi har tydligt påverkat sjukskrivningarna i samhället i stort.

Under 2020 ökade sjukskrivningarna hos oss till rekordhöga nivåer, där hela uppgången var kopplad till de kortare fallen efter pandemins rekommendationer om att stanna hemma vid symtom.

År 2021 sjönk frånvaron tillbaka en del, efter att smittspridningen avtog under delar av året, men för helåret var den ändå högre än innan pandemin.

Kring årsskiftet 2021/2022 steg sjukfrånvaro åter igen till höga nivåer, i samband med den mycket omfattande smittspridning av covid-19 som då rådde i samhället. Även därefter är det många som stannar hemma vid symtom.

Sjukfrånvaron bland nämndernas anställda har många år legat på en nivå som är bland de högsta i landet.

I juni i år inleddes därför ett kommunövergripande projekt med målet att minska sjukfrånvaron. Vi behöver först förstå vad frånvaron beror på och sedan minska den både på kortare och längre sikt. Alla medarbetare ska kunna må bra och ha en bra arbetsmiljö. Vi kommer därför också undersöka hur vi jobbar med friskfaktorerna och lära oss av arbetsplatser med hög frisknärvaro.

Bland övriga insatser för en ökad frisknärvaro kan nämnas:

- På bred front förverkligar vi nu vår nya värdegrund *Lagandan*. Den stärker samarbetet och vi-känslan, och gynnar ett arbetsklimat och en kultur som i sin tur främjar trygghet och glädje varje dag. Det tror vi i förlängningen är starka friskfaktorer.
- Vi har sedan början av detta år ett nytt lokalt samverkansavtal med ett utökat fokus på arbetsmiljöfrågor. Avtalet har tecknats mellan kommunen och de lokala fackliga organisationerna. Syftet med avtalet är att stimulera en väl fungerande lokal samverkan som utgår från arbetsplatsens frågor som rör verksamheten, dess utveckling, arbetsmiljö och hälsa.
- Friskvårdstimme och friskvårdspeng (se faktarutan).
- Hälsoinspiratörer på arbetsplatserna.
- I år har vi börjat använda ett systemstöd som underlättar en löpande uppföljning av sjukfrånvaron på den enskilda arbetsplatsen. Uppföljningen ger bättre möjligheter att analysera frånvaron, för att slutligen kunna sätta in åtgärder där de mest behövs.

Friskvårdstimme och friskvårdsbidrag

Vår livsstil påverkar hur vi mår både på jobbet och hemma. Därför vill vi som arbetsgivare underlätta för medarbetarna att göra aktiva hälsosamma val i vardagen och bidra till att förbättra balansen mellan arbete och fritid.

Exempelvis uppmuntrar vi alla våra anställda att via friskvårdstimmen eller -pengen utöva friskvård.

Den som har möjlighet kan på arbetstid utöva sin valda aktivitet en timme varje vecka.

Ett annat alternativ är att ta ut friskvårdsbidrag, vilket innebär att man utför sin aktivitet på fritiden och att vi som arbetsgivare betalar vad det kostar mot uppvisande av kvitto. Bidraget höjdes nyligen till maximalt 2 000 kronor per år och bekostar enklare former av motion och annan friskvård som gymträning, yoga, massage, rökslutargrupp och kostrådgivning.